

rijksuniversiteit
 groningen

Zicht op groei

*Een kwantitatief onderzoek naar doorgroeiers in de drugscriminaliteit in
 2023 in Noord-Nederland*

Masterscriptie

Nouri olde Hanter (S5420105)

Datum: 13 december 2024

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Sociologie – Criminaliteit & Veiligheid

Begeleider: Dr. M. Spreen

Referent: Dr. Mark Huisman

Politie Noord-Nederland

Dienst Regionale Intelligence Organisatie

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt mijn masterscriptie ter afronding van de studie Sociologie, route Criminaliteit & Veiligheid aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens mijn afstudeerperiode heb ik mij bezig gehouden met jongeren in de drugscriminaliteit. Dit heeft geleid tot het onderzoek “Zicht op groei: Een kwantitatief onderzoek naar doorgroeiers in de drugscriminaliteit in 2023 in Noord-Nederland”.

Dit onderzoek is uitgevoerd tijdens mijn stage bij de Dienst Regionale Intelligence Organisatie (DRIO) van de politie Noord-Nederland. Hierbij wil ik de DRIO bedanken voor de mogelijkheid om mijn scriptie binnen de politie te schrijven en in het bijzonder wil ik Freddie Kootstra bedanken voor de begeleiding vanuit de politie en de ondersteuning bij de dataverzameling.

Ik wil mijn begeleiders, Marinus Spreen en Mark Huisman, bedanken voor de waardevolle begeleiding en gegeven feedback. Dankzij onze gesprekken heb ik een mooi eindproduct kunnen opleveren. Tot slot wil ik mijn medestudenten, vrienden en familie bedanken voor hun kritische blik, steun en motivatie tijdens deze afstudeerperiode.

Tijdens mijn pre-master en master Sociologie, heb ik veel geleerd en heb mij zowel op persoonlijk als op wetenschappelijk vlak verder kunnen ontwikkelen. Ik kijk dan ook uit naar het toepassen van mijn opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk en ga met vol vertrouwen de arbeidsmarkt op.

Veel leesplezier gewenst.

Nouri olde Hanter

De Lutte, december 2024

Samenvatting

Dit onderzoek richt zich op de rol en positie van doorgroeiers binnen het criminele drugsnetwerk in Noord-Nederland, met als doel zicht te krijgen op het doorgroeiproces van jongeren in de drugscriminaliteit. Er is veel kwalitatief onderzoek gedaan naar het gedrag van doorgroeiers, maar er is minder aandacht voor kwantitatieve gegevens. Dit onderzoek beantwoordt de vraag of de definitie van doorgroeiers, gebaseerd op kwalitatief onderzoek, kan worden ondersteund met kwantitatieve politiedata over hun rol en positie in drugsnetwerken in Noord-Nederland.

De doorgroeiers zijn in kaart gebracht aan de hand van de type indeling van Ferwerda et al. (2017) waarin onder andere onderscheid wordt gemaakt in de volgende typen actoren in een crimineel netwerk: jonge aanwas, doorgroeiers, harde kern en criminele locals. De dataset bevat gegevens over 34 doorgroeiers in 2023, inclusief informatie over hun geregistreerde delicten in de periode 2020-2023, type delict en de betrokken andere personen bij deze delicten.

De resultaten geven inzicht in de aard en omvang van doorgroeiers in Noord-Nederland. De doorgroeiers, voornamelijk mannen, vertonen een verschillend criminaliteitspatroon en zijn evenredig verspreid over de drie provincies Groningen, Drenthe en Friesland. De doorgroeiers vertonen twee criminele carrière paden: een klassiek carrière pad en een snel carrière pad. Dit suggereert dat doorgroeiers niet uniform zijn in hun doorgroeiproces.

Doorgroeiers komen vaker voor in registraties met jonge aanwas dan met de harde kern, wat aangeeft dat zij zich nog in een overgangsfase bevinden in het doorgroeiproces. Tegelijkertijd hebben doorgroeiers nauwere banden met de harde kern dan met jonge aanwas. Daarentegen komen criminele locals vaker voor in registraties met doorgroeiers dan met andere typen, wat erop wijst dat zij mogelijk een ondersteunende of faciliterende rol spelen.

Er zijn echter enkele beperkingen binnen dit onderzoek, vooral vanwege de afhankelijkheid van politiedata, die mogelijk incompleet zijn door het heimelijke karakter van criminaliteit. Vervolgonderzoek kan zich richten op het een completer beeld krijgen van het doorgroeiproces van jongeren door andere ketenpartners te betrekken en de rol van criminele locals in het doorgroeiproces verder te onderzoeken. Daarnaast kunnen er preventieve maatregelen worden genomen waarbij agenten op straat vroegtijdig signaleren welke jongeren in de risicogroep vallen, vooral vóór en tijdens de overgang van jonge aanwas naar doorgroeiers.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	4
2. THEORETISCH KADER	9
2.1 DOORGROEIERS	9
2.1.2 Verschillende typen doorgroeiers	10
2.2 CARRIÈRE PAD DOORGROEIERS	12
2.3 DE VIJF TYPEN	12
2.4 JONGE AANWAS	13
2.5 CRIMINELE LOCALS	16
2.6 HARDE KERN	17
3. METHODOLOGIE	18
3.1 DATAVERZAMELING DEEL 1	18
3.2 DATAVERZAMELING DEEL 2	20
3.3 OVERIGE VARIABELEN	22
3.4 ANALYSE-OPZET	24
3.4.1 Toetsing hypothesen	24
4. RESULTATEN	26
4.1 AARD EN OMVANG	26
4.2 CARRIÈRE PAD	30
4.3 ROL EN POSITIE	32
5. CONCLUSIE EN DISCUSSIE	36
REFERENTIES	44
BIJLAGEN	52
BIJLAGE 1 – OVERZICHT MAATSCHAPPELIJKE KLASSE CODES DRUGS	52
BIJLAGE 2 – OVERZICHT MOGELIJKE ROLLEN REGISTRATIES IN BVH	53
BIJLAGE 3 – TUSSENTIJDSE QUERY’S DATAVERZAMELING	54
BIJLAGE 4 – ASSUMPTIECONTROLE	57
BIJLAGE 5 – TOEKENNING CARRIÈRE PAD DOORGROEIERS 2023 IN NOORD-NEDERLAND	59
BIJLAGE 6 – AANTAL DOORGROEIERS MET JEUGDGROEP GERELATEERDE REGISTRATIES	63
BIJLAGE 7 – RESULTATEN AANTAL UNIEKE REGISTRATIES PER TYPE	64

1. Inleiding

“*Jeugdcriminaliteit verhardt, maar eigenlijk onderzoekt niemand waarom*” (Nu.nl, 2023) is de kop van een nieuwsbericht dat in 2023 tot politieke onrust en Kamervragen heeft geleid. In de media gaat het de afgelopen jaren vaker over verharding en verjonging onder criminele jongeren. In algemene zin kan niet gesproken worden over verharding en verjonging in de jeugdcriminaliteit maar wel wanneer gekeken wordt naar een specifieke groep die betrokken is bij ernstige misdrijven (Bac et al, 2020; Weijers et al., 2021). Hierbij gaat het om jonge veelplegers in steden waarop het moeilijk is toezicht te houden (Smeets & Bervoets, 2011). Uit cijfers van het Openbaar Ministerie (OM) blijkt dan ook dat het aantal jongeren dat betrokken is bij High Impact Crimes (HIC) zoals geweldsdelicten, (poging tot) doodslag en moord toeneemt (OM, 2020). Deze stijging van 1.633 in 2019 naar 1.904 in 2020 van minderjarigen (t/m 17 jaar) en van 1.894 in 2019 naar 1.979 in 2020 van jongvolwassenen (tot 21 jaar) is dan wel klein, maar HIC-delicten hebben van nature een grote invloed op slachtoffers en veiligheidsgevoelens in de samenleving (WODC, 2020). Gezien de toename van jonge daders bij zware misdrijven, is het interessant om hier onderzoek naar te doen en deze groep beter in beeld te krijgen.

De stijging van het aantal jongeren dat betrokken raakt bij zware misdrijven heeft naast Kamervragen ook tot zorgen geleid van de betrokkenheid van jongeren binnen de georganiseerde criminaliteit (Kuppens et al., 2022). Het overgrote deel van de criminele samenwerkingsverbanden (csv) in Nederland houdt zich bezig met drugshandel dan wel met de productie hiervan. De omvang van de Europese drugsmarkt wordt geschat op minimaal 31 miljard euro. Nederland heeft met haar rol als doorvoer- en productieland van voornamelijk amfetamine (speed) en methamfetamine (crystal meth) een groot aandeel in deze markt (EMCDDA & Europol, 2024). De laatste jaren wordt dan ook in de politiek en samenleving veel aandacht besteed aan het thema georganiseerde criminaliteit. Men spreekt over georganiseerde criminaliteit wanneer “groepen die primair gericht zijn op illegaal gewin systematisch misdaden plegen met ernstige gevolgen voor de samenleving, en in staat zijn om deze misdaden op betrouwbare effectieve wijze af te schermen” (Fijnaut et al., 1996). Druggerelateerde criminaliteit is dus een zware vorm van georganiseerde criminaliteit (Rijksoverheid, 2022).

Ook in Noord-Nederland neemt het aantal drugslabs en wietplantages toe (Politie, 2023). Brabantse criminelen zijn steeds vaker in de noordelijke provincies te vinden (van der Torre en Tops, 2023). Het grote buitengebied maakt de regio Noord-Nederland een

aantrekkelijk omgeving voor de georganiseerde criminaliteit. Leegstaande schuren zijn bijvoorbeeld interessante locaties voor criminelen om hun drugslabs en hennep plantages uit het zicht te houden (LTO, 2024). Ook maken de aanwezige havens Noord-Nederland een interessante plek. Drugscriminelen zijn op zoek naar alternatieve routes omdat de controles in de Rotterdamse haven steeds strengen zijn geworden (van der Torre & Tops, 2023). De havens in Noord-Nederland zijn voor criminelen een goede uitwijkmogelijkheid voor de georganiseerde criminaliteit. In deze havens is nog beperkt toezicht en de havens zijn nog openbaar en makkelijk te betreden (Struikema et al., 2020). Daarnaast ligt deze regio voor een groot gedeelte aan de grens met Duitsland. Dit zorgt ervoor dat criminelen zich makkelijk en snel kunnen verplaatsen richting Duitsland en verder Europa in (van der Torre & Tops, 2023). Via de aanwezige infrastructuur zoals de wegen, waarop weinig toezicht is, zijn ook de Scandinavische landen goed bereikbaar. Deze landen vormen dan ook een belangrijke afzetmarkt voor Nederlandse drugsproducenten (Tops et al., 2018). Ook is het aantal drugsdumpingen van drugsafval toegenomen. Ondanks dat het aantal aangetroffen productielocaties stabiel blijft kan dit betekenen dat het aantal productielocaties toeneemt. Het aantal dumpingen is toegenomen van 4 in 2022 naar 9 in 2023 (Politie, 2024).

De georganiseerde criminaliteit groeit en daarmee ook het aantal jongeren dat in aanraking komt met criminaliteit, de jonge aanwas (Hulshof, 2022). Een deel van deze jonge aanwas ontwikkelt zich tot een **doorgroeiër**. Zij houden zich in toenemende mate bezig met drugscriminaliteit (Bac et al., 2022). De Minister van Justitie en Veiligheid benadrukt dan ook dat de in 2022 gestarte brede preventieaanpak jeugdcriminaliteit in 2023 wordt voortgezet. Binnen deze aanpak waarbij vanuit het rijk middelen zijn vrijgemaakt, ligt de focus op het voorkomen dat kinderen en jongeren tussen de 8 en 27 jaar in aanraking komen met criminaliteit (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022). Hierbij heeft men extra aandacht voor kwetsbare wijken. Binnen deze aanpak zijn drie pijlers geformuleerd. De eerste pijler betreft het voorkomen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit. De tweede pijler richt zich op het voorkomen van het uitvoeren van illegale activiteiten en het plegen van criminaliteit. De derde en laatste pijler betreft het voorkomen dat men doorgroeit in de criminaliteit of recidiveert (Yesilgöz-Zegerius, 2021). Onderdeel van deze brede preventieaanpak is het programma Preventie met Gezag (PmG). In dit programma wordt op regionaal niveau, in inmiddels 27 gemeenten waaronder in Groningen en Leeuwarden, gewerkt aan het tegen gaan van ingroei en rekrutering van jongeren in de drugscriminaliteit (Noordhof et al., 2023). Onder andere in deze plaatsen in Noord-Nederland maakt men zich zorgen om kwetsbare jongeren. Alleen al in Groningen en Leeuwarden gaat dit om

respectievelijk 3700 en 1072 jongeren die tot de risicojongeren behoren om betrokken te raken bij criminaliteit (Noordhof et al., 2023; Zicht op ondermijning, 2021). Zowel in Groningen als Leeuwarden is er sprake van armoede, hoge werkloosheid en andere achterstanden die zorgen voor veel kwetsbare inwoners in vergelijking met andere steden. Dit alles vormt een voedingsbodem voor criminaliteit (Noordhof et al., 2023; Gemeente Leeuwarden, 2023). Dit maakt Noord-Nederland een interessante regio om onderzoek te doen naar de ontwikkeling van doorgroeiers.

In de bestaande criminologische literatuur worden verschillende definities voor het begrip **doorgroeiers** gehanteerd (Peeck et al., 2022). Hoofdzakelijk onderscheiden doorgroeiers zich van anderen op basis van leeftijd en criminele voorgeschiedenis. Doorgroeiers worden over het algemeen getypeerd als ‘lokale kopstukken’. Daarnaast wordt gesteld dat een doorgroeier zich meermaals schuldig gemaakt heeft aan drugsdelicten en in potentie kan doorgroeien richting de harde kern van een crimineel netwerk (Veiligheidscoalitie Midden-Nederland, z.d.; Weijers et al., 2021; Peeck et al., 2022).

In dit onderzoek ligt de focus specifiek op doorgroeiers in de leeftijdscategorie 17 tot en met 21 jaar zoals getypeerd door Ferwerda et al. (2017).

Hoe verder een jongere zich bevindt in het doorgroeiproces en professionaliseert, hoe minder zicht de politie heeft op deze personen. Het begrip doorgroeier kan dan ook als een **tussenstatus** worden gezien. Binnen deze status staat men nog wel in contact met de (gewelddadige)jeugdgroep waartoe ze voorheen behoorden. Doorgroeiers trekken op deze wijze nieuwe jonge aanwas aan uit een jeugdgroep. Daarnaast zijn ze bezig zich op te werken binnen een crimineel netwerk door het plegen van steeds zwaardere strafbare feiten en komen hierdoor in aanraking met de harde kern (Geuzinge, 2023). Het deel uitmaken van een criminele jeugdgroep kan gezien worden als een opstapje naar de harde kern van de georganiseerde criminaliteit (Bervoets & van Wijk 2016). Doorgroeiers weerhouden jongeren ervan te stoppen door de focus te leggen op de kansen en voordelen die een criminele carrière biedt (Roks et al., 2020). Jongeren op deze wijze betrekken bij criminaliteit kan aangeduid worden als een **instapmechanisme**. Het verstoren van dit instapmechanisme en het tegengaan van de doorgroei begint bij het in beeld krijgen van doorgroeiers die nog in contact staan met de jonge aanwas. In dit onderzoek ligt daarom de focus op het in beeld krijgen van de rol en positie van de doorgroeiers in criminele drugsnetwerken.

Het doorgroeiproces van een doorgroeier kan, zoals hierboven beschreven, al vroeg beginnen met het plegen van delicten vanuit een jeugdgroep. Deze jongeren volgen het **klassieke carrière pad**, waarbij vanaf jonge leeftijd delicten worden gepleegd en deze in

ernst toenemen (Huisman, 2019; Wijers et al., 2021). Naast het klassieke carrière pad is er ook het **snelle carrière pad**, waarbij doorgroeiers direct starten met het plegen van zware (gewelds)delicten (Politie eenheid Amsterdam, 2022).

Onderzoek naar specifieke daderpopulaties, zoals jonge aanwas en doorgroeiers in de georganiseerde criminaliteit, heeft zich voornamelijk gericht op het in kaart brengen van instapmechanismen (Jong, 2007; Bervoets & Van Wijk, 2016). Uit onderzoek blijkt dat het doelgericht werven van jongeren voor criminele klusjes beperkt voorkomt. Het zijn voornamelijk de **sociale gelegenheidsstructuren** die jongeren kwetsbaar maken voor het plegen van criminaliteit. Deze structuren zoals sociale, beroeps- of werkrelaties, bepalen wie toegang heeft tot criminele activiteiten (Kleemans & de Poot, 2008). Jongeren die wonen in wijken en buurten waar de criminaliteitscijfers hoger zijn, komen sneller in aanraking met criminelen en illegale activiteiten. In deze buurten is er dan ook sprake van een lagere sociale cohesie. De mate van sociale cohesie hangt samen met de veiligheid en veiligheidsbeleving in buurten (Sampson et al., 1997). Het verlagen van de criminaliteit draagt bij aan het versterken van veiligheid en veiligheidsbeleving. Omdat loyaliteit belangrijk is binnen drugsnetwerken, werken criminelen vaak samen met familie en vrienden uit hun eigen buurten en sociale netwerk (Bruinsma & Bernasco, 2004; Bervoets & Van Wijk, 2016). Hierdoor ontstaat vanuit de aanwezige sociale relaties druk vanuit criminele vrienden en familie op de jongeren. Wanneer deze criminele sociale relaties en druk aanwezig zijn, is de kans groter dat een jongere betrokken raakt bij drugscriminaliteit (Kleemans & de Poot, 2007).

Drugscriminaliteit is verweven met het ontstaan van criminele subculturen waarin de geldende normen en waarden afwijken van die in de maatschappij. Jongeren die niet kunnen voldoen aan de (economische) 'succes-doelen' zoeken alternatieven en formuleren eigen criteria om hieraan te voldoen. Ze raken betrokken bij criminele subculturen en leren en internaliseren criminele gedragingen. Dit kan leiden tot een verdere normalisering van criminaliteit (Cloward & Ohlin, 1960). Door te voorkomen dat jongeren betrokken raken bij criminaliteit kan de verspreiding van criminele subculturen worden onderbroken. Dit heeft niet alleen een positief effect op de betrokken jongeren maar ook voor de bredere gemeenschap omdat het criminaliteit tegen gaat en de veiligheid en veiligheidsbeleving verbeterd in buurten.

Netwerken en hun structuren worden onder andere beïnvloed door de context waarin ze zich bevinden. Criminele netwerken zijn ingebed in lokale sociale netwerkstructuren gevormd door buurten, scholen, jeugdgroepen of sportclubs (Duijn & Klerks, 2014). Uit onderzoek blijkt dat binnen een crimineel netwerk sprake is van veel wisselende rollen en

posities als gevolg van lokale sociale netwerkstructuren (Spapens, 2012; Kleemans & de Poot, 2008). Meerdere studies hebben criminele netwerken in kaart gebracht op basis van de vijf typen binnen een crimineel netwerk die door Ferwerda et al. (2017) zijn geformuleerd (*harde kern; criminele locals; rising stars ofwel doorgroeiers; jonge aanwas; facilitators*). Deze netwerken zijn in uiteenlopende contexten zoals wijken, onderzocht (van Wijk et al., 2021; Ferwerda et al., 2021; Wolsink et al., 2023). Uit deze onderzoeken blijkt dat de jonge aanwas nog zichtbaar is in het straatbeeld en vaak samen voorkomen in clusters binnen het netwerk. Jongeren uit verschillende clusters en netwerken blijken daarnaast onderling verbonden via *drillrap* of het samen plegen van strafbare feiten. Naarmate men professionaliseert en verder doorgroeit wordt men minder zichtbaar in het straatbeeld. Deze onderzoeken zijn kwalitatief van aard en leggen de focus op het in kaart brengen van de factoren die jongeren kwetsbaar maken om door te groeien en de kenmerken van een doorgroeier (Peeck, et al., 2022).

Onderzoek heeft zich, zoals hierboven kort beschreven, voornamelijk gericht op het in kaart brengen van instapmechanismen, de onderlinge relaties in netwerken en het typeren van de vijf typen aan de hand van kwalitatief onderzoek. Het is de vraag of deze typen en in het bijzonder de doorgroeiers ook op basis van een kwantitatief onderzoek kunnen worden getypeerd. De volgende definitie van een doorgroeier en zijn rol en positie ten opzichte van de andere type wordt in dit onderzoek gehanteerd: Een doorgroeier betreft een persoon tussen de 17 en 21 jaar die zowel op lokaal als regionaal niveau delicten pleegt en zich bevindt in een tussenstatus (Ferwerda et al., 2017). Als gevolg van hun tussenstatus staat een doorgroeier in het begin van hun doorgroeiproces sterker in contact met de jonge aanwas dan met harde kern leden. Naarmate men verder doorgroeit en professionaliseert, vermindert het contact met de jonge aanwas en neemt het contact met de harde kern toe. In dit onderzoek zal daarom worden gekeken naar de verhoudingen in onderlinge contacten ten opzichte van de verschillende typen.

De volgende onderzoeksvraag is geformuleerd:

In hoeverre wordt de definitie van doorgroeiers, gebaseerd op kwalitatief onderzoek, worden ondersteund met kwantitatieve gegevens uit 2023 over de rol en positie van doorgroeiers in Noord-Nederland?

Ter beantwoording van de onderzoeksvraag zijn de volgende drie deelvragen opgesteld:

1. *Wat is de aard en omvang van doorgroeiers in Noord-Nederland?*
2. *Hoe verloopt het criminele carrière pad van doorgroeiers?*
3. *Hoe verschilt de rol en positie van doorgroeiers ten opzichte van de andere typen binnen een crimineel netwerk?*

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk worden kenmerken van doorgroeiërs en bijbehorende criminologische theorieën besproken. Daarna wordt de klassieke en ‘snelle’ carrière besproken die een doorgroeier op hoofdlijnen kan doorlopen. Vervolgens komt de type-indeling van Ferwerda et al. (2017) aan bod. Tot slot worden de kenmerken van de overige typen criminelen (jonge aanwas; criminele locals en harde kern) en bij behorende criminologische theorieën behandeld.

2.1 Doorgroeiërs

Binnen de levensloopcriminologie kan een specifieke groep jongeren worden onderscheiden: de **doorgroeiërs**. Deze jongeren, doorgaans tussen de 17 en 21 jaar oud en plegen delicten op lokaal en regionaal niveau (Ferwerda et al., 2021).

Vanuit de levensloopcriminologie wordt het doorgaan met delinquentie verklaard aan de hand van een gebrek aan zelfcontrole, persoonskenmerken en een gebrek aan sociale bindingen met conventionele anderen, zoals familie en vrienden die niet betrokken zijn bij crimineel gedrag (Gottfredson & Hirschi, 1990; Sampson & Laub, 1993). Jongeren die doorgroeien in de criminaliteit hebben dan ook vaak weinig bindingen met conventionele anderen, hebben een moeilijke thuissituatie en presteren slechter dan andere leeftijdsgenoten op school (Peeck et al., 2022). Door hun afwezigheid in reguliere sociale structuren brengen zij veel tijd op straat door, waar zij in contact komen met anderen die ook geen bindingen hebben met conventionele anderen. Jongeren die rondhangen op straat hebben dan ook een grotere kans om met criminaliteit in aanraking te komen (Hoeben, 2016).

Het criminele gedrag van doorgroeiërs wordt verder versterkt door de relaties die zij op straat ontwikkelen. Volgens de differentiële associatietheorie (Sutherland, 1947) is crimineel gedrag namelijk aangeleerd via sterke relaties met anderen die criminele waarden delen. Veel doorgroeiërs hebben een verleden in (gewelddadige)jeugdgroepen, die vaak fungeren als broedplaats voor verdere betrokkenheid bij criminaliteit (Weijers, 2021). Binnen deze jeugdgroepen komt een jongere voor het eerst in aanraking met een criminele subcultuur waarin andere waarden en normen gelden. Status en reputatie wordt op een andere manier verkregen. Het gebruik van geweld en criminele activiteiten leveren status en reputatie op binnen de eigen subcultuur.

Sommige doorgroeiërs groeien door richting de harde kern van criminele netwerken. Ze raken betrokken bij zwaardere delicten, zoals drugsdelicten, ernstige geweldsdelicten en liquidaties, wat hen in contract brengt met de georganiseerde criminaliteit, de harde kern

leden (Ferwerda et al., 2017). Deze criminele netwerken bieden doorgroeiërs niet alleen toegang tot meer criminele kansen, maar versterken ook hun positie binnen de criminele subcultuur.

Sociale contacten zoals hierboven beschreven spelen een belangrijke rol in het betrekken van jongeren bij criminaliteit. Deze contacten bieden toegang tot criminele ‘kansen’ die anders onbereikbaar zouden zijn. Dit fenomeen wordt ondersteund door de sociale opportunity theorie, waarin **sociaal kapitaal** centraal staat. Sociaal kapitaal verwijst naar de waarde die besloten ligt in sociale relaties en netwerken (Bourdieu, 1983; Coleman, 1988). Het is de kracht van deze relaties die samenwerking binnen en tussen groepen mogelijk maakt, ook in criminele contexten. In een criminele context kan sociaal kapitaal de vorm aannemen van vertrouwen tussen criminele partners, toegang tot informatie over criminele kansen, netwerken die bescherming en middelen bieden en de mogelijkheid om criminele samenwerking aan te gaan op basis van opgebouwde langdurige relaties. Dit versterkt de positie van doorgroeiërs binnen criminele netwerken, waardoor zij kunnen doorgroeien richting de harde kern. In bepaalde wijken kan zo een *social snowball effect* ontstaan, waarbij jongeren via hun sociale contacten betrokken raken bij de georganiseerde criminaliteit. Binnen de georganiseerde criminaliteit is men afhankelijk van kennis en kunde van anderen. Naarmate een doorgroeiër zelf meer kennis en kunde verzameld wordt hij/zij minder afhankelijk van anderen. Dit zorgt ervoor dat zij zelf mensen uit hun sociale omgeving gaan betrekken (*snowball effect*). Op deze wijze trekken doorgroeiërs jonge aanwas aan en laten zien dat het verder doorgroeien nieuwe kansen en voordelen opleveren in de vorm van reputatie en status binnen de eigen subcultuur.

2.1.2 Verschillende typen doorgroeiërs

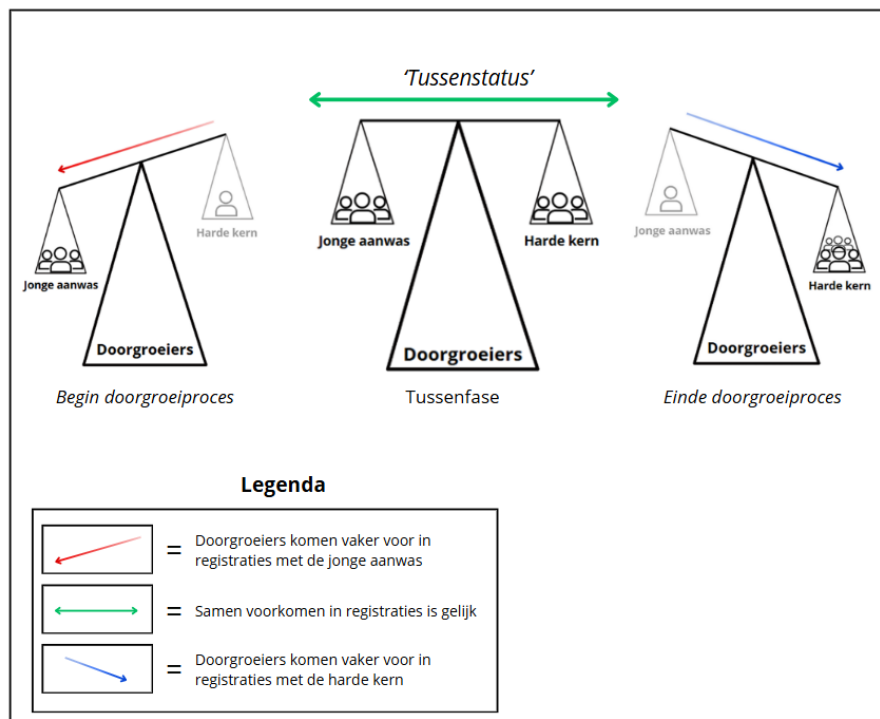
Het doorgroeien in de criminaliteit vergt bepaalde vaardigheden en capaciteiten waarover niet alle jongeren beschikken. Doorgroeiërs onderscheiden zich dan ook van andere ‘gewone’ criminele jongeren doordat ze intelligenter zijn en beschikken over een bovengemiddeld goed organisatievermogen (Weijers et al., 2021).

De typische doorgroeiër bestaat niet, omdat de achtergrondkenmerken en het doorgroeiproces per jongeren kunnen verschillen (Peeck et al., 2022). Op hoofdlijnen kunnen echter twee type doorgroeiërs worden aangeduid namelijk: strategische en uitvoerende doorgroeiërs.

Strategische doorgroeiërs worden als volgt getypeerd: kil en verhard; charmant en innemend; manipulatief; netwerkers, sociaal slim en gericht op zichzelf. Het tweede type

doorgroeier is de **uitvoerende doorgroeier**. Zij zijn in tegenstelling tot een strategische doorgroeier beïnvloedbaar en impulsief; hebben problemen met emotieregulatie; plegen risicovolle klussen; zijn veelplegers, maar geen leiders en zijn vooral gericht op de ander (Peeck et al., 2022).

Doorgroeiers hebben veelal als doel om door te groeien richting de harde kern van een crimineel netwerk. Doorgroeiers zijn jongeren die voorheen vaak lid zijn geweest van (gewelddadige)jeugdgroepen en hierbinnen als informele leider kunnen worden aangewezen (Peeck et al., 2022; Wolsink et al, 2023). Doorgroeiers bevinden zich een overgangsfase. Als gevolg van hun ‘tussenstatus’ staan ze in het begin van hun doorgroeiproces nog in contact met de jonge aanwas uit de jeugdgroepen waartoe ze voorheen behoorden. Dit uit zich in het samen voorkomen in registraties van delicten met de jonge aanwas. Naarmate de doorgroeiers verder doorgroeien staan ze steeds vaker in contact met het type harde kern. Dit uit zich in het samen voorkomen in registraties van delicten met het type harde kern. In de zo genoemde tussenfase tijdens het doorgroeiproces, waarin doorgroeiers nog in contact staan met zowel de jonge aanwas als de harde kern, is de verwachting dat het samen voorkomen in registraties van doorgroeiers met de typen jonge aanwas en harde kern gemiddeld genomen gelijk zal zijn. In Figuur 1 is deze verwachting schematisch weergegeven. De volgende hypothese is opgesteld: *Doorgroeiers komen gemiddeld even vaak voor in registraties samen met het type harde kern als samen met het type jonge aanwas.*

Figuur 1 – schematisch weergave hypothese 1

2.2 Carrière pad doorgroeiers

Het criminele carrière pad dat een jongere doorloopt van jonge aanwas tot harde kern kan op individueel niveau sterk verschillen (Peeck et al., 2022). Om verschillende carrière paden te onderscheiden wordt gekeken naar de volgende drie elementen: **start of stop leeftijd**, **frequentie crimineel gedrag** en **soorten delicten** (Piersma et al., 2021). Op hoofdlijnen wordt onderscheid gemaakt in twee type criminele carrières. Allereerst wordt vaak gesproken over de **klassieke carrière**. Binnen dit carrière pad gaat het om jongeren die een vroege start maken (12/13 jaar). Zij beginnen met het plegen van lichte delicten zoals winkeldiefstal. Naarmate een jongere ouder wordt neemt de ernst van de delicten vaak toe, inbraak, drugshandel of wapenbezit en komt zo in aanraking met de harde kern (Weijers et al., 2021; Peeck et al., 2022). Naast het klassieke carrière pad spreekt men steeds vaker over de **‘snelle’ carrière**. De groep die het ‘snelle’ carrière pad volgt, begint niet met het plegen van lichte delicten. Leeftijd speelt hierin geen rol. Het gaat om personen die voor het eerst in beeld komen bij de politie nadat zij zwaardere delicten zoals drugs dealen en liquidaties hebben gepleegd (Weijers, 2021).

Doorgroeiers kunnen zowel het klassieke carrière pad als het snelle carrière pad doorlopen. Sommige doorgroeiers lijken op jonge leeftijd te beginnen met het plegen van delicten, het **klassieke patroon**. Uit onderzoek naar daders van georganiseerde criminaliteit blijkt dat personen die als leider binnen de harde kern kunnen worden getypeerd vaak al voor hun 20e levensjaar in aanraking zijn gekomen met justitie. Bij deze **vroege starters** is er sprake van een lange opmars waarbij vanaf de puberteit al delicten worden gepleegd (Huisman, 2019). Deze personen hebben zich vanuit hun positie op lokaal niveau opgewerkt tot echte leiders binnen de georganiseerde criminaliteit op regionaal en landelijk niveau (Kleemans & De Poot, 2007). Daarnaast zijn er ook jongeren die snel opkomen en direct betrokken zijn bij zware geweldsdelicten, de **snelle carrière** (Politie eenheid Amsterdam, 2022).

2.3 De vijf typen

Doorgroeiers zoals hierboven beschreven voldoen aan de definitie geformuleerd door Ferwerda et al. (2017). Naast doorgroeiers maken zij ook onderscheid in vier andere typen namelijk: **harde kern**; **criminele locals**; **jonge aanwas** en **facilitators**. Het onderscheid in de vijf typen wordt gemaakt op basis van de leeftijd en de actieradius van het delict ten opzichte van de geregistreerde woongemeente.

In dit onderzoek is ervoor gekozen om deze indeling in de vijf typen over te nemen. Binnen deze benadering wordt namelijk in vergelijking met andere beschikbare definities van jonge aanwas en doorgroeiers, een helder onderscheid gemaakt tussen beiden. Een kleine aanpassing is gedaan in de benaming van doorgroeiers. Binnen de originele benadering van Ferwerda et al. (2017) spreekt men over *rising stars* in plaats van doorgroeiers. In het vervolg van dit onderzoek zal de term doorgroeier(s) worden gebruikt omdat dit het meest gangbaar is binnen bestaande literatuur.

Binnen de gebruikte typering wordt de actieradius van gepleegde delicten ten opzichte van de woongemeente opgedeeld in drie niveaus: lokaal, regionaal en landelijk. Men spreekt van **lokaal** als minimaal 70% van de registraties die een persoon op zijn naam heeft staan heeft plaatsgevonden in de eigen woongemeente. Delicten gepleegd in een straal van 30 kilometer worden als **regionaal** beschouwd en daarbuiten spreekt men over een **landelijke actieradius** (Ferwerda et al., 2017). Het eerste type betreft de jonge aanwas. Zij hebben een leeftijd tot en met 17 jaar en plegen voornamelijk delicten op lokaal niveau. Het tweede type zijn de doorgroeiers. Dit zijn jongeren van 17 tot en met 21 jaar die in potentie verder kunnen doorgroeien tot de harde kern van een crimineel netwerk. Doorgroeiers plegen ook op regionaal niveau delicten. Het derde type betreft de harde kern leden. Zij zijn gemiddeld 21 jaar of ouder en opereren vaak op regionaal of landelijk niveau (Weijers et al., 2021).

Naast de typen doorgroeiers, harde kern en jonge aanwas zijn nog twee typen te onderscheiden namelijk criminele locals en facilitators. Criminele locals opereren veelal op lokaal niveau en houden zich bezig met 'eenvoudige' criminaliteit. Ze zijn gemiddeld 27 jaar. Criminele locals maakten of maken nog steeds deel uit van het lokale criminele netwerk. Facilitators verlenen voornamelijk hand en spandiensten aan criminelen en zijn vaak ouder dan 40 jaar (Ferwerda et al., 2013). Binnen de scope van dit onderzoek zal het vijfde type facilitators niet verder worden meegenomen in dit onderzoek.

2.4 Jonge aanwas

Zoals beschreven in paragraaf 2.1.2 zijn doorgroeiers nog onderdeel van of staan nog in contact met jongeren in jeugdgroepen. Voordat een jongere zich ontwikkelt tot een doorgroeier behoorde hij of zij tot de jonge aanwas. Jonge aanwas wordt zoals hierboven beschreven gedefinieerd als jongeren tot en met 17 jaar die voornamelijk op lokaal niveau delicten plegen. Dat wil zeggen dat minimaal 70% van de bekende delicten gepleegd wordt in de eigen woongemeente.

In de literatuur bestaan verschillende criminologische theorieën waarin een verklaring wordt gegeven voor het beginnen met delinquent gedrag. Een centraal concept binnen de levensloopcriminologie is de age-crime-curve van Moffitt (1993). Gesteld wordt dat een piek in delinquent gedrag ontstaat rond het 17de levensjaar en vervolgens weer afneemt in de vroege volwassenheid (Moffitt, 1993). Naast Moffitt (1993) stellen ook Gottfredson & Hirschi (1990) en Sampson & Laub (1993) dat jongeren starten met criminaliteit in de puberteit als gevolg van lage zelfcontrole en/of persoonskenmerken en dat dit naarmate men ouder wordt onder de invloed van sociale bindingen stopt.

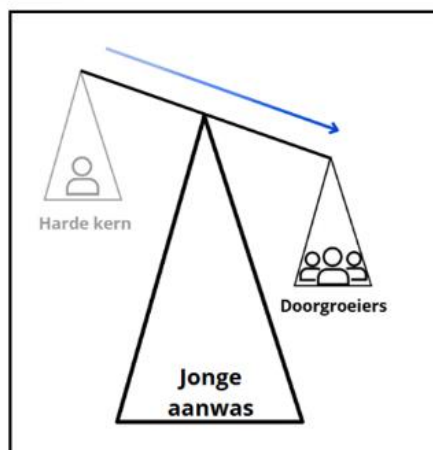
Daarnaast zijn er nog twee theorieën die kunnen verklaren waarom jongeren beginnen met criminaliteit zoals de *strain* theorie van Merton (1938) en de differentiële associatie theorie van Sutherland (1947). Beide theorieën worden achtereenvolgens toegelicht in onderstaande paragrafen.

De *strain* theorie gaat in op de verklaring van delinquent gedrag dat ontstaat in de adolescentie. Gesteld wordt dat jongeren leren welke doelen belangrijk zijn in de samenleving, zoals geld en status. Wanneer een jongeren niet in staat is om deze doelen met legale middelen te bereiken ontstaat er een discrepantie, '*strain*' (Merton, 1957; Cloward & Ohlin, 1960). Jonge aanwas bevindt zich vaak in een (sociale) omgeving waarin het moeilijk is om met legitieme middelen de maatschappelijke doelen te bereiken. In de wijken waarin zij wonen is er sprake van een lagere sociale economische status. **Sociale economische status** (SES) bestaat uit de mate van welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktdeelname (CBS, 2022).

In de Basismonitor 2024 van de gemeente Groningen komt een aantal wijken naar voren die te maken hebben met verschillende problemen. Dit zijn wijken zoals Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd en Oosterparkwijk. In deze wijken zijn er naast de lage sociaal economische status als gevolg van een hogere werkloosheid, armoede en lager opleidingsniveau, ook problemen met de ervaren veiligheid (Noordhof et al., 2023). Inwoners in deze wijken beoordelen de kwaliteit van leven en ervaren veiligheid als laag, wat mede veroorzaakt wordt door jeugdoverlast (Basismonitor Groningen, 2024). Jongeren die in deze wijken opgroeien ervaren '*strain*' doordat ze beperkte middelen tot hun beschikking hebben om maatschappelijke doelen te behalen. Zij gaan op zoek naar illegitieme middelen om deze doelen te kunnen bereiken (Merton, 1957). De aanwezige criminaliteit en gelegheidsstructuren in deze wijken maken de stap naar illegale activiteiten kleiner en toegankelijker.

De differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) helpt vervolgens om te verklaren hoe crimineel gedrag zich ontwikkelt in wijken waarin criminaliteit en criminele gelegenheidsstructuren volop aanwezig zijn. Crimineel gedrag is gedrag dat wordt aangeleerd en afhankelijk is van de duur, intensiteit, prioriteit en frequentie van de interactie met andere personen. Het aanleren van crimineel gedrag vindt voornamelijk plaats in intieme groepen zoals bijvoorbeeld jeugdgroepen (Sutherland, 1947). Binnen deze groepen vindt een overdracht plaats van crimineel gedrag bestaande uit criminele handelwijzen, motieven, houdingen en rechtvaardigingen voor het plegen van criminaliteit (Weijers, 2021). Hoe vaker een persoon in aanraking komt met criminele gedragspatronen, des te groter is de kans dat hij of zij zelf crimineel gedrag gaat vertonen (Rakt et al., 2005). Het hebben van delinquente vrienden kan het delinquente gedrag van jongeren verklaren. Jongeren die opgroeien in achterstandswijken hebben thuis te maken met verschillende problemen zoals armoede, gezondheidsproblemen en werkloosheid. Deze thuissituatie zorgt ervoor dat kinderen uit deze wijken vaker op straat zijn te vinden (Van Dijken et al., 2017) en hier hun sociale contacten opbouwen. Op straat komen ze voor het eerst in contact met de aanwezige criminele jeugdgroepen die hier ook te vinden zijn. Op deze manier bouwen ze hun sociale contacten op met criminelen jongeren. Deze jongeren, de doorgroeiers, die al langer betrokken zijn bij criminele activiteiten en hun geld verdienen met criminaliteit kunnen als rolmodel gezien worden (Tops & Torre, 2015). Op deze wijze wordt crimineel gedrag aangeleerd.

De jonge aanwas staat in contact met de doorgroeiers die tot deze groep behoorden of nog steeds behoren. Hieruit volgt de tweede hypothese: *Jonge aanwas komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met het type harde kern*. In Figuur 2 is de hypothese schematische weergegeven.

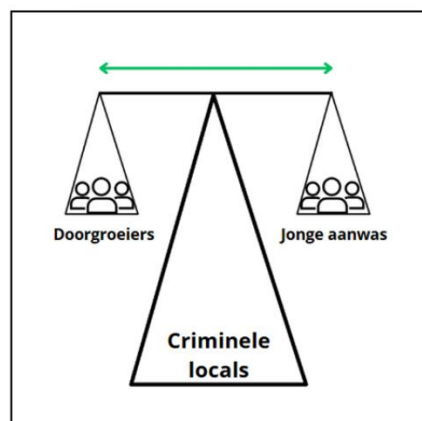

Figuur 2 - schematisch weergegeven hypothese 2

2.5 Criminele locals

Naast de groep die doorgroeit in de criminaliteit, de doorgroeiers, bestaat zoals eerder benoemd ook een groep die niet doorgroeit maar doorgaat. Dit betreffen de typische veelplegers (gemiddeld 27 jaar) die zich bezighouden met ‘eenvoudige’ lokale criminaliteit zoals drugscriminaliteit en geweldsmisdrijven. Daarnaast zijn ze vaak betrokken bij verdachte situaties. De kans dat ze vaak als betrokkenen geregistreerd zijn bij geregistreerde delicten is dan ook groot.

Diegenen die niet beschikken over de juiste eigenschappen om verder door te groeien, **de uitvoerende doorgroeier**, hebben kans zich te ontwikkelen tot criminele local. Dit betreft het derde type. Ze missen de netwerkvaardigheden om op regionaal niveau te opereren (Kleemans & de Poot, 2007). Criminele locals gebruiken hun sociale netwerken om op lokaal niveau criminele activiteiten uit te voeren. Omdat criminele locals al langere tijd delicten plegen, kennen ze het lokale (criminele) netwerk goed. Het opgebouwde sociaal kapitaal in de vorm van hun criminele sociale netwerk en opgebouwd vertrouwen zorgt ervoor dat ze op lokaal niveau snel betrokken raken bij criminele activiteiten. Zowel de jonge aanwas als doorgroeiers plegen in tegenstelling tot het type harde kern delicten op lokaal niveau (Ferwerda et al., 2017) en komen zo in contact met criminele locals. Hieruit volgt de derde hypothese: *Criminele locals komen gemiddeld even vaak samen voor in registraties met doorgroeiers en jonge aanwas*. In Figuur 3 is de hypothese schematisch weergegeven.

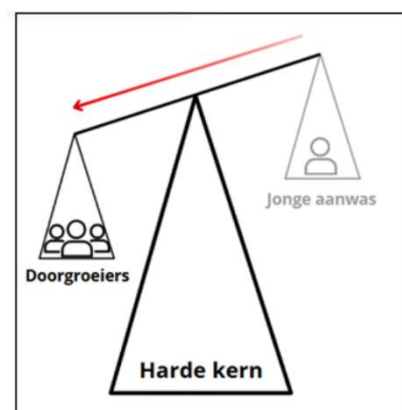

Figuur 3 - schematische weergave hypothese 3

2.6 Harde kern

Doorgroeiers die de ambitie hebben om verder door te groeien, streven erna om op te klimmen richting de harde kern. Dit betreft dan ook het laatste type. Harde kern leden zijn personen van 21 jaar of ouder die zich al lange tijd met middelzware criminaliteit bezighouden zowel op regionaal als landelijk niveau. Het type delict waarmee ze zich bezighouden lijkt sterk wisselend. Dit kan gaan van woning inbraak, handel en productie van softdrugs tot voertuigcriminaliteit. In tegenstelling tot de jonge aanwas en doorgroeiers plegen ze minder delicten in de openbare ruimte (Ferwerda et al., 2022). De differentiële associatietheorie (Sutherland, 1924) stelt dat crimineel gedrag wordt aangeleerd door interactie met anderen. Als iemand voornamelijk omgaat met anderen die criminele normen en waarden hebben, is de kans groot dat die persoon deze normen en waarden overneemt. Leden van de harde kern hebben vooral bindingen met andere criminelen omdat ze zich al geruime tijd in het criminele circuit bevinden. Hierdoor wordt hun criminele gedrag versterkt en voortgezet. Daarnaast zien ze hun criminele status en positie als een strategie binnen hun eigen subcultuur om aanzien en rijkdom te verkrijgen, ondanks de gevaren. Harde kern leden beschouwen criminaliteit dan ook als economische voordelig. De kosten en baten afweging die ze maken verklaart hun betrokkenheid bij criminaliteit. De voordelen van criminaliteit zoals de bescherming die het hen biedt, status, reputatie en economische voordelen schatten ze hoger in dan de kosten van het conformeren aan conventionele bindingen (Cornisch & Clarke, 1986).

Als gevolg van de ‘tussenstatus’ van doorgroeiers staan doorgroeiers zowel in contact met de jonge aanwas als met de leden van de harde kern waar ze graag naartoe willen groeien. Naarmate ze verder doorgroeien, professionaliseren ze zich en gaan ze zwaardere delicten plegen waarbij de jonge aanwas niet meer betrokken is maar harde kern leden wel. Daarnaast gaan ze delicten plegen op grotere schaal. Op dit regionale niveau opereren ook de harde kern leden. Hieruit volgt de vierde hypothese: *Het type harde kern komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met jonge aanwas.* In Figuur 4 wordt de opgestelde hypothese visueel weergegeven.

Figuur 4 - schematische weergave hypothese vier

3. Methodologie

In dit hoofdstuk worden de methodologische keuzes toegelicht. Eerst zal de aard van het onderzoek en de data verzamelingsmethode worden besproken. Daarna zal verder worden ingegaan op de gebruikte variabelen en de analyse-opzet.

Binnen dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van databronnen van de politie. Deze data zijn afkomstig uit de Basis Voorziening Handhaving (BVH). In deze data zijn de door de politie geregistreerde delicten weergegeven.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de geregistreerde antecedenten om zo een eerste indruk te krijgen of er sprake is van een klassieke of snelle carrière. Hierbij dient benoemd te worden dat het eerste delict niet het daadwerkelijk eerste delict van een persoon hoeft te zijn. Zo kan er sprake van een *dark number*, waarbij het delict niet is opgemerkt door de politie, of van een *grey number*, waarbij het delict wel is opgemerkt maar een persoon niet is opgepakt voor het delict. Op basis van de Wet Politie Gegevens (WPG) is het binnen dit onderzoek alleen mogelijk om 5 jaar terug te kijken in de voorgeschiedenis van personen. Hierdoor is het mogelijk dat een eerder antecedent dat heeft plaatsgevonden voor deze periode niet wordt meegenomen.

3.1 Dataverzameling deel 1

De dataverzameling kan worden opgedeeld in twee stappen. In de eerste stap worden de vier typen in kaart gebracht: jonge aanwas, doorgroeiers, harde kern en criminele locals. In dit onderzoek gaat om doorgroeiers in 2023 in Noord-Nederland. Daarom dient het jaar 2023 als basis jaar. In de tweede stap van de data verzameling zal op basis van de in kaart gebrachte typen gekeken worden naar hun criminele voorgeschiedenis om zo in beeld te krijgen met welke andere personen deze typen samen voorkomen in registraties.

Om de data te verzamelen is een query geformuleerd om de juiste data uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) te halen. De eerste stap betreft het selecteren van de politie eenheid Noord-Nederland. Dit zijn de Provincies Groningen, Drenthe en Friesland. Vervolgens is gekeken naar de maatschappelijke klasse (MK) codes behorende tot de registraties in 2023 van personen die wonen in Noord-Nederland. Delicten worden in de politiestructuren geregistreerd onder een maatschappelijke klasse (MK). Deze MK bestaat uit een combinatie van letters en cijfers. Omdat het binnen dit onderzoek gaat om het selecteren van doorgroeiers binnen de drugscriminaliteit is gekozen voor de codes die hiermee te maken hebben. Een overzicht van deze codes is te vinden in Bijlage 1. De rol die gekoppeld is aan de

registratie kan zowel verdachte en/of betrokkene zijn. De overige rollen zoals slachtoffer en aangever zijn buiten beschouwing gelaten. Een volledig overzicht van mogelijke rollen is te vinden in Bijlage 2.

Vervolgens is een telling gedaan van het aantal registraties dat een persoon op zijn of haar naam heeft staan. Om een sterkere relatie vast te stellen met drugscriminaliteit moet men minimaal twee registraties op zijn of haar naam hebben staan. Personen met slechts één registratie kunnen betrokken zijn bij een incident dat toevallig of eenmalig is, zonder dat er sprake is van een patroon of sterke relatie met drugscriminaliteit. Het herhaaldelijke betrokken zijn bij een specifiek type criminaliteit is een belangrijk criterium is om te bepalen of iemand structureel betrokken is. Personen die minder dan twee drugs gerelateerde delicten hebben gepleegd in 2023 zijn dan ook niet verder meegenomen. Dit heeft geleid tot een overzicht waarin personen staan die wonen in Noord-Nederland en minimaal twee drugs delicten op hun naam hebben staan in 2023. Om een van de vier typen actoren binnen een crimineel netwerk toe te kennen aan een persoon zal eerst bepaald moeten worden wat de actieradius en leeftijd van die persoon is ten tijde van het delict.

Om de typen toe te kennen wordt gebruikt gemaakt van de indeling van Ferwerda et al. (2017), zie Tabel 1. Allereerst is gekeken naar de actieradius. De actieradius is berekend door de afstand in kilometers tussen de woonlocatie en voorval locatie te berekenen. Dit heeft geleid tot een in nieuwe variabele namelijk: *Afstand (km) woon-incident*. Het aantal kilometers kan lopen van 0 tot theoretisch oneindig. Indien in een registratie de woon- of pleeglocatie ontbrak is deze registratie verwijderd.

Vervolgens is een nieuwe variabele aangemaakt genaamd *actieradius* die bestaat uit de volgende waarden: Lokaal, Regionaal en Landelijk. Indien een registratie in de kolom Afstand (km) woon-incident > 30 kilometer heeft deze registratie de waarde landelijk gekregen. Wanneer de pleeg locatie minder dan 2,5 km was is de waarde lokaal toegekend. In alle andere gevallen, bij een actieradius tussen de 2,5 en 30 km, is de actieradius regionaal toegekend. Vervolgens is gekeken naar de leeftijd ten tijde van het laatste delict gepleegd in 2023. Op basis van deze twee variabelen is een type toegekend aan de hand van Tabel 1 die is weergegeven op de volgende pagina.

Tabel 1 – Typen indeling (Ferwerda et al., 2017)

Leeftijd	Actieradius				
	Lokaal	Regionaal	Landelijk	Diffuus	Onbekend
t/m 17	Jonge aanwas	Doorgroeiers	Harde kern	X	X
18 t/m 21	Doorgroeiers	Doorgroeiers	Harde kern	Doorgroeiers	X
22 t/m 29	Criminele 'locals'	Harde kern	Harde kern	Harde kern	X
30 t/m 39	Criminele 'locals'	Criminele 'locals'	Harde kern	Criminele 'locals'	X
40 en ouder	Facilitator	Facilitator	Harde kern	Criminele 'locals'	X

Indien een persoon op meerdere niveaus delicten heeft gepleegd of verschillende leeftijden had tijdens het plegen van delicten in 2023 is indien nodig handmatig een ander type toegekend. Ter illustratie: wanneer een persoon in 2023 delicten heeft gepleegd op 29 en 30-jarige leeftijd is ervoor gekozen om de leeftijd te noteren tijdens het laatst gepleegde delict. Daarnaast kan een persoon meerdere delicten hebben gepleegd in 2023 waarbij sprake is van een verschillende actieradius van de delicten. In dat geval is de leeftijdscategorie doorslaggevend voor het toekennen van het type, zie kolom Diffuus in Tabel 1. Het type facilitator wordt niet verder meegenomen in het onderzoek. Dit alles heeft geresulteerd in een de variabele Type_x die bestaat uit 176 unieke personen.

Tabel 2 - Aantal personen per type in 2023 in de Noord-Nederland

Type	Aantal
Criminele local	91
Doorgroeier	34
Harde Kern	43
Jonge aanwas	8
Totaal unieke personen	176

3.2 Dataverzameling deel 2

Nadat alle typen zijn toegekend is allereerst gekeken naar de 34 doorgroeiers die in 2023 in Noord-Nederland in kaart zijn gebracht. Om te bepalen met welke personen ze samen voorkomen in registraties zijn alle overige MK klassen zoals beschikbaar binnen de politie van de 34 doorgroeiers in 2023 opgevraagd. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de antecedenten van de 34 doorgroeiers en met welke andere personen ze samen voorkomen bij een antecedent. Hierbij zijn alleen de antecedenten meegenomen waarin de rollen verdachte en betrokkene voorkomen. Om te bepalen om welke andere personen (doorgroeiers, harde

kern, jonge aanwas, criminele locals) het gaat is het nodig om ook aan hen een type toe te kennen. Hiervoor zijn ook hun antecedenten uit 2023 opgevraagd en is een type toegekend. Dit heeft geleid tot een overzicht waarin per doorgroeier kan worden weergegeven met welke andere typen (jonge aanwas, doorgroeier, harde kern, criminele local) ze delicten hebben gepleegd in 2023. Op deze wijze wordt ook duidelijk met welke andere typen zij samen voorkomen in registraties in 2023. Deze stappen zijn ook doorlopen voor de andere typen, criminele locals, jonge aanwas en harde kern. Dit heeft geresulteerd in een overzicht per type met welke andere typen ze samen voorkomen in registraties. In Tabel 3 zijn de tussentijdse zoekopdrachten weergegeven om tot de uiteindelijke dataset te komen. Zie Bijlage 3 voor een uitgebreid overzicht van de uitgevoerde bewerkingen van de dataset.

Tabel 3 – overzicht tussentijdse query's

Zoekopdracht	Aantal registraties	Opmerkingen
<u>Query 1</u> Regio: <i>Woonachtig in Noord-Nederland</i> Jaar: <i>2023</i> Maatschappelijke klasse codes: <i>F40; F41; F42; F43; F44; F45; F46</i> Rol: <i>Verdachte of betrokkenen</i> Gemaakte variabele: <i>Afstand (km) tussen woon-incident locatie</i>	1527	Handmatig toekennen van de vier typen op basis van leeftijd en actieradius gepleegde delicten. Heeft geresulteerd in 176 unieke personen.
<u>Query 2</u> Regio: <i>Woonachtig in Noord-Nederland</i> Jaar: <i>2023</i> Maatschappelijke klasse codes: <i>alles</i> Alle personen die aan een registratie zijn gekoppeld Rol: <i>Verdachte of betrokkenen</i> Datum registratie Type_x	5949	Opvragen van de antecedenten van de 176 unieke personen. Variabele Type_x gemaakt.
<u>Query 3</u> Telling		Twee telling zijn gedaan die geresulteerd hebben in de tabel 1, met het aantal delicten met wie een doorgroeier per categorie (=type) voorkomt, en tabel 2 met het aantal unieke personen waarmee een doorgroeier delicten pleegt

3.3 Overige variabelen

Voorgaande bewerkingen hebben geleid tot 34 doorgroeiers. Om te bepalen welke carrière pad een doorgroeier heeft doorlopen, de klassieke dan wel de snelle carrière, wordt naar het type delicten en de ernst daarvan gekeken.

Van de 34 doorgroeiers zijn de antecedenten uit de jaren 2020 tot en met 2023 verzameld. Aangezien een persoon bij één registratie meerdere rollen kan vervullen bijvoorbeeld, verdachte en betrokkene, bestaat het risico dat een uniek delict dubbel wordt geteld bij het samenvoegen van gegevens. Om dit te voorkomen, zijn dubbele registraties waarbij een persoon meerdere rollen heeft binnen hetzelfde registratienummer, verwijderd.

Bij een klassieke carrière is er sprake van een criminele carrière waarbij men begint met het plegen van lichte delicten en steeds zwaardere delicten gaat plegen. Om de ernst van de delicten te bepalen wordt gekeken naar de eerste drie delicten die geregistreerd zijn vanaf 2020 tot en met 2023. Hiervan is het zwaarste delict gebruikt als het indexdelict. Dit is gedaan om de focus te leggen op de ernst van het criminele gedrag. Dit is relevant omdat de zwaarte van een delict een indicatie kan geven van de mate waarin iemand betrokken is bij criminaliteit. De ernst score wordt bepaald aan de hand van het normeringskader volgens de HKT-R (Spreeen et al., 2014). In dit normeringskader is een indeling gemaakt van delicten op een schaal van 1 tot en met 12, zie Tabel 4. Wanneer een persoon een indexdelict heeft die valt in de categorie 1 t/m 4 van de HKT-R wordt gesproken over een klassieke carrière. Wanneer een persoon een indexdelict heeft die valt in categorie 5 of hoger van de HKT-R wordt gesproken over een snelle carrière. De variabele carrière pad is als volgt geoperationaliseerd: klassiek = 0 en snel = 1.

De variabele geslacht en leeftijd zijn ook geoperationaliseerd. Geslacht is als volgt geoperationaliseerd: Man = 0 en Vrouw = 1. De variabele leeftijd is de leeftijd tijdens het plegen van een delict in jaren tijdens het laats gepleegde delict in 2023.

Daarnaast blijkt het behoren tot een jeugdgroep een goede voorspeller voor het verder doorgroeien in de criminaliteit (Bervoets & van Wijk, 2016; Beerthuizen et al. 2019). Daarom wordt gekeken of personen die als doorgroeier zijn getypeerd, lid zijn of lid geweest zijn van een jeugdgroep. Hierbij wordt gekeken naar de volgende maatschappelijke klasse codes: E35 melding overlast jeugd, G61 toezicht hinderlijke jeugd, G62 toezicht overlast gevende jeugd, G64 toezicht integrale aanpak problematische jeugdgroepen. Wanneer men drie of meer van deze codes op zijn of haar naam heeft staan wordt ervan uitgegaan dat men bij een jeugdgroep heeft behoord. Behoren tot een jeugdgroep is als volgt geoperationaliseerd: 0 = behoorde niet tot een jeugdgroep en 1 = behoorde wel tot een jeugdgroep.

Tabel 4 – Indeling HKT-R

Categorie 1: Overtreding verkeer en ordeverstoring

Tot deze categorie behoren alle veroordelingen en sepots naar aanleiding van overtredingen uit het Wetboek van Strafrecht en de Wegenverkeerswet (Wvw), zoals zonder kaartje rijden (Wvw 70 lid 1), rijden zonder rijbewijs (Wvw 107 lid 1), rijden zonder verzekering (Wvw 30, lid 1). Ordeverstoringen (tussen haakjes artikelen van Wetboek van Strafrecht) zijn o.a. opruiing (131), opzettelijk beledigen vanwege ras, geaardheid, etc. (137c), huisvredebreuk (138), lokaalvredebreuk (139), opzettelijke verstoring openbare orde (142), weerspanning zonder letsel (180), belemmeren rechtsgang (184), schennis van de eerbaarheid (239), afbeelding of voorwerp tonen aanstotelijk voor de eerbaarheid (240), smaad (261), belediging van een ambtenaar (266), baldadigheid op openbare weg (424), in dronkenschap orde verstoren (426), overtreding richting openbaar gezag (447), dronkenschap op de openbare weg (461) en het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden (2.3.6 Vuurwerkbesluit).

Categorie 2: Druggerelateerde delicten

Tot deze categorie behoren alle veroordelingen en sepots voor overtredingen en misdrijven uit de Opiumwet (Opw), zoals het telen van cannabis zonder toestemming (Opw art.10), drugsbezit (Opw 11), handel in drugs (Opw 11a).

Categorie 3: Vernieling van goederen

Tot deze categorie behoren alle veroordelingen en sepots betreffende vernieling van goederen (sr 350).

Categorie 4: Vermogen en profijt

Tot deze categorie behoren alle veroordelingen en sepots betreffende vermogensdelicten, zoals valse aangifte (188), meeneed (207), munten of biljetten vervalsen (208, 209), valsheid in geschrifte (225), vervalsing van reisdocumenten (231), diefstal/inbraak (310, 311), verduistering (321,322), bedrog (326), opzetheling (416,417), drukken van vals bewijs (420), etc.

Categorie 5: Middelzwaar geweld en wapenbezit

Binnen deze categorie vallen veroordelingen voor middelzwaar geweld, zoals lid zijn van een criminele organisatie (140), openlijk in vereniging plegen van geweld tegen personen of goederen (141), brandstichting met gevaar voor goederen (157 lid 1), weerspanning tegen gezag met letsel tot gevolg (181 lid 1, 182 lid 1, 182 lid 2), hulp bij ontsnapping (191), bedreiging (284), bedreiging met

geweld, of aanranding, of mishandeling (285), eenvoudige mishandeling (300 lid 1), gebouw of vaartuig vernielen (352). Tot deze categorie behoren tevens alle veroordelingen voor misdrijven uit de Wet Wapens en Munitie (WWM), zoals verboden wapenbezit en wapenhandel.

Categorie 6: Vermogen met geweld

Tot deze categorie behoren vermogensdelicten waarbij geweld is gebruikt, zoals diefstal met geweld of bedreiging (312) en afpersing met geweld of bedreiging (317).

Categorie 7: Zwaar geweld

Tot deze categorie behoren zware geweldsdelicten, zoals weerspanning tegen gezag met zwaar letsel tot gevolg (181 lid 2 en 3), vrijheidsberoving (282), mishandeling met zwaar lichamelijk letsel als gevolg (300 lid 2 en 3), opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengen (302), zware mishandeling met voorbedachten rade (303).

Categorie 8: Zeden

Tot deze categorie behoren zedendelicten met volwassen slachtoffers, zoals verkrachting (242), gemeenschap met bewusteloze of geestelijke gestoorde (243), aanranding onder bedreiging of geweld (246), onmachtige verleiden tot plegen of dulden van ontucht (247), seksueel delict plus lichamelijk letsel (248).

Categorie 9: Zeden (minderjarig slachtoffer)

Tot deze categorie behoren zedendelicten met minderjarige slachtoffers, zoals gemeenschap met persoon beneden de 12 jaar (244), gemeenschap met persoon tussen 12 en 16 jaar, ontucht met minderjarige (249) en het dwingen van een minderjarige tot seksuele handelingen met een derde (250).

Categorie 10: Doodslag

Tot deze categorie behoren veroordelingen voor doodslag (het opzettelijk een ander van het leven beroven) (287).

Categorie 11: Brand

Tot deze categorie behoren veroordelingen voor brandstichting met gevaar voor personen (157 lid 2), eventueel leidend tot de dood van het slachtoffer (157 lid 3).

Categorie 12: Leven extra (moord met voorbedachte rade)

Tot deze categorie behoren veroordelingen voor doodslag begeleid door een strafbaar feit: voorbereid of vlucht (288) en moord met voorbedachten rade (289).

Noot. De HKT-R is een normeringskader vanuit de forensische wetenschap waarin een indeling wordt gemaakt van delicten op een schaal van 1 tot en met 12. Lichte delicten zoals overtredingen in het verkeer vallen in categorie één en krijgen een lage ernst score toekend. Delicten zoals moord met voorbedachten rade krijgen de hoogste ernstscore. Deze indeling wordt gebruikt als richtlijn om de ernst van de geregistreerde delicten van de doorgroeiers te bepalen. Herdrukt van “*Handeling en methodologische verantwoording HKT-R historische, klinische en toekomstige – revisie*”. Door Spreen, M. et al., 2014. p. 17.

3.4 Analyse-opzet

Ter beantwoording van de onderzoeksvraag en deelvragen zijn verschillende analyses uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma SPSS (versie 28.0.1.0.)

Om deelvraag 1 “Wat is de aard en omvang van doorgroeiers in Noord-Nederland?” te kunnen beantwoorden wordt gekeken naar het totaal aantal doorgroeiers in Noord-Nederland, het type delicten, de ernst hiervan en hun woonplaats.

Voor deelvraag 2 “Hoe verloopt het criminele carrière pad van doorgroeiers?” wordt gekeken naar leeftijd, geslacht en of ze lid zijn geweest van een jeugdgroep. Daarnaast wordt gekeken of ze op basis van hun antecedenten een klassiek carrière pad hebben afgelegd of een snelle carrière hebben doorlopen.

In deelvraag 3 “Hoe verschilt de rol en positie van doorgroeiers ten opzichte van de andere typen?” wordt gekeken naar de antecedenten van doorgroeiers en met welke andere types ze hierin samen voorkomen. Om zo de positie van doorgroeiers aan de hand van het samen voorkomen in registraties te vergelijken met de andere types.

3.4.1 Toetsing hypothesen

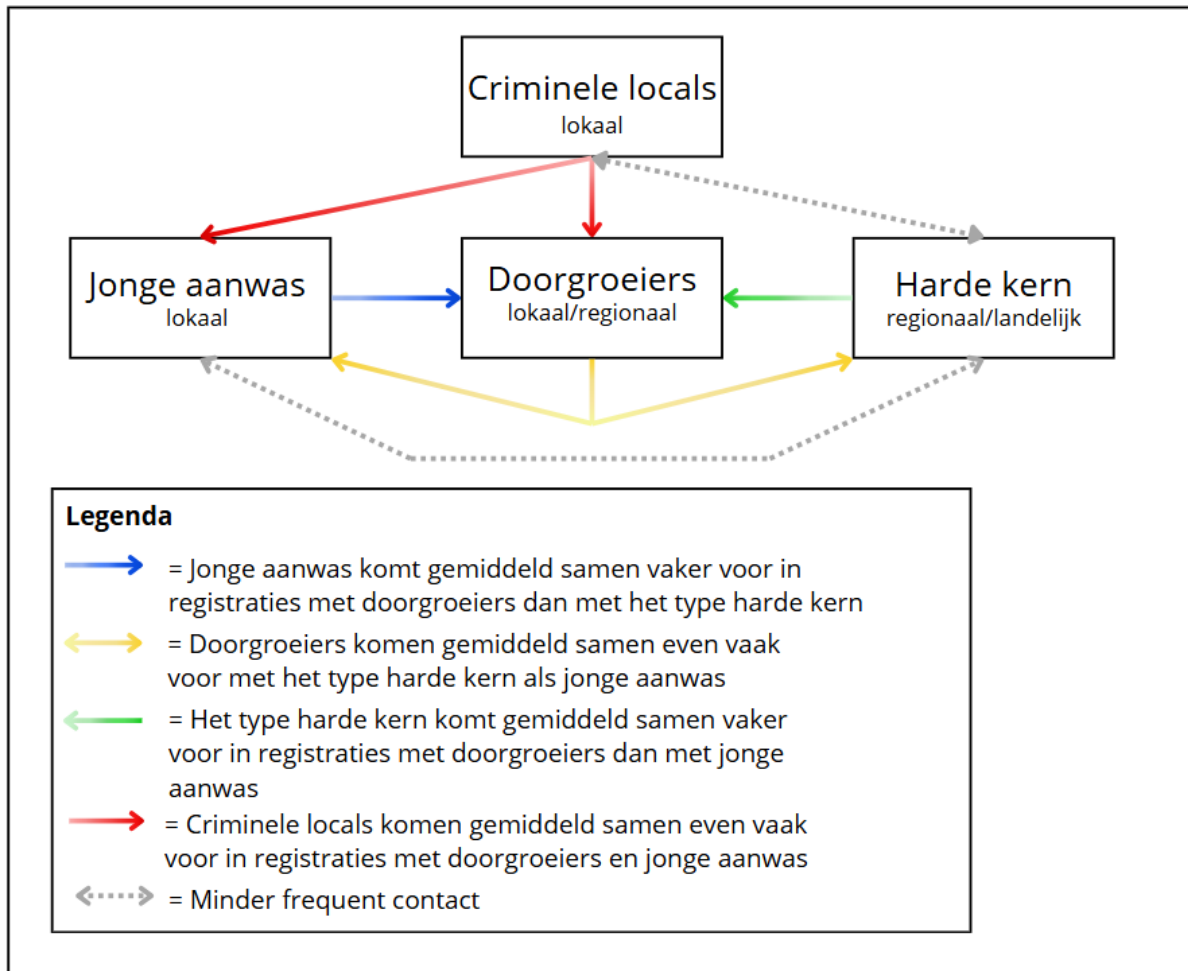
In dit onderzoek wordt het samen voorkomen in registraties van de vier typen ten opzichte van elkaar geanalyseerd. Voor elke hypothese waarbij één type in relatie tot een ander type wordt vergeleken, wordt de non-parametrische Wilcoxon signed-rank toets uitgevoerd. De volgende hypothesen zijn opgesteld. In Figuur 5 op pagina 25 worden de opgestelde hypothesen schematisch weergegeven.

Hypothese 1: doorgroeiers komen gemiddeld even vaak voor in registraties samen met het type harde kern als samen met het type jonge aanwas.

Hypothese 2: jonge aanwas komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met het type harde kern.

Hypothese 3: criminele locals komen gemiddeld even vaak samen voor in registraties met doorgroeiers en jonge aanwas.

Hypothese 4: het type harde kern komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met jonge aanwas.

Figuur 5 – schematisch weergave hypothesen; onderlinge contacten tussen de vier typen

Voor het toetsen van de opgestelde hypothesen was voorgenomen een gepaarde t-toets uit te voeren. Na het controleren van de assumpties is gebleken dat bij alle vier de hypothesen de normaliteitassumptie van de gebruikte variabelen is geschonden, zie Bijlage 4. Omdat de normaalverdelingsassumptie geschonden is, is er een non-parametrische toets uitgevoerd, de Wilcoxon signed-rank toets.

4. Resultaten

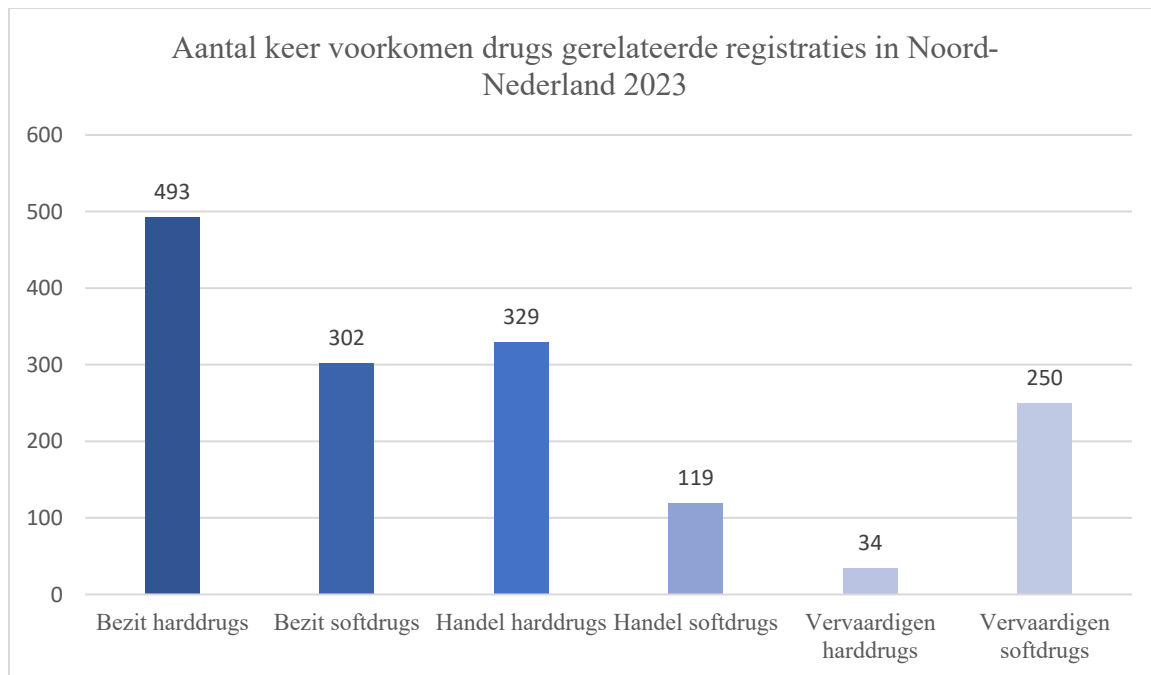
In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd aan de hand van de opgestelde deelvragen en hypothesen.

4.1 Aard en omvang

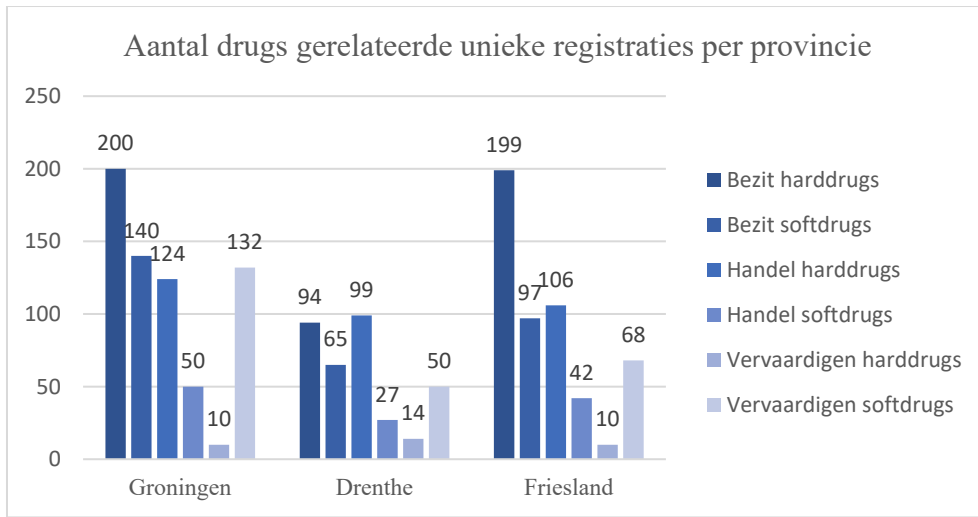
Deze paragraaf biedt inzicht in de aard en omvang van de drugscriminaliteit in Noord-Nederland. Ten eerste wordt gekeken naar het totale aantal druggerelateerde registraties van alle personen in Noord-Nederland in 2023 om zo een bredere context te bieden. Daarna zal worden ingegaan op de 34 doorgroeiërs die in Noord-Nederland in 2023 zijn geïdentificeerd.

Aard en omvang alle drugs gerelateerde registraties

Figuur 6 toont het aantal delicten in 2023, onderverdeeld naar druggerelateerde maatschappelijke klasse codes. Hieruit blijkt dat de grootste categorieën betrekking hebben op bezit harddrugs en de handel in harddrugs. Wanneer deze gegevens per provincie worden uitgesplitst, blijkt dat het bezit en handel in harddrugs de grootste categorie blijven in alle drie de provincies. Dit wordt visueel weergegeven in Figuur 7.

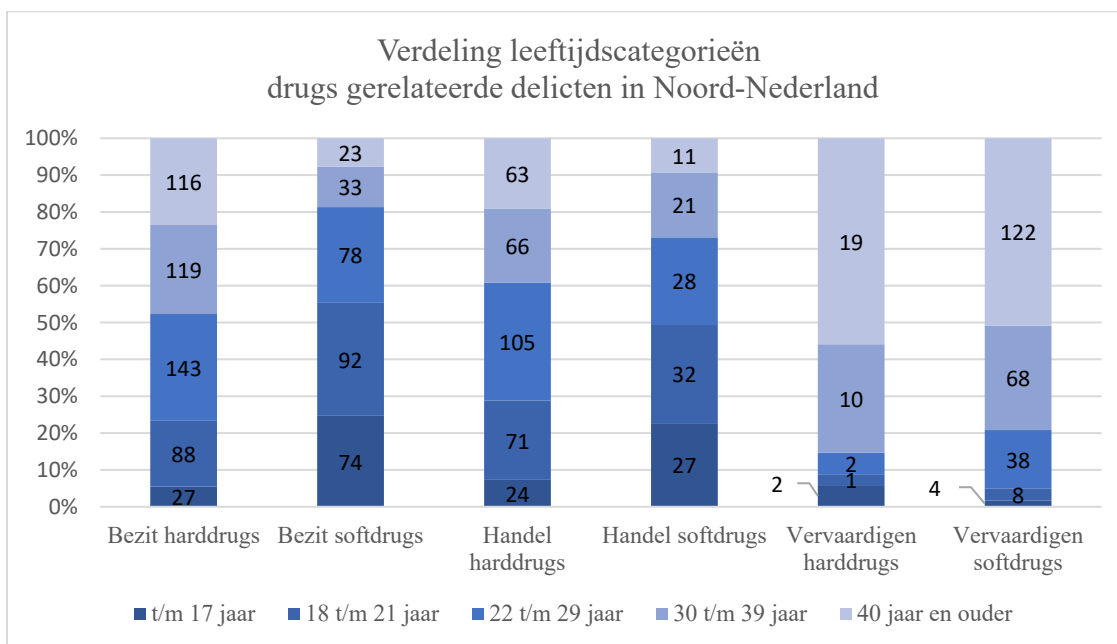

Figuur 6 – Weergave aantal keer voorkomen drugs gerelateerde registraties

Figuur 7 - weergave aantal drugs gerelateerde unieke registratie per provincie

In Figuur 8 wordt het aantal druggerelateerde delicten per leeftijdscategorie weergegeven. Deze categorieën zijn ingedeeld volgens de benadering van Ferwerda et al. (2017), zodat we een eerste indruk krijgen van de betrokken typen, zonder rekening te houden met de geografische actieradius. Wat opvalt, is dat bij delicten zoals vervaardiging van drugs oudere betrokkenen vaker voorkomen. Verder lijkt de leeftijd toe te nemen naarmate het delict ernstiger wordt. Productie, handel en bezit van harddrugs wordt zwaarder gestraft dan softdrugs delicten. Het aandeel personen dat 30 jaar en ouder is bij het bezit, handel en vervaardigen harddrugs is gemiddeld 56% tegenover 19% bij softdrugs gerelateerde delicten.

Figuur 8 - weergave verdeling leeftijdscategorieën per delict type

Doorgroeiërs

In 2023 zijn in Noord-Nederland 34 doorgroeiërs in kaart gebracht. Deze personen hebben minstens twee drugsdelicten gepleegd, gerelateerd aan de volgende maatschappelijke klasse codes: bezit harddrugs (lijst 1); bezit softdrugs (lijst 2); handel e.d. harddrugs (lijst1); handel e.d. softdrugs (lijst 2); vervaardigen harddrugs (lijst 1); vervaardigen softdrugs (lijst2). Tabel 5 toont de beschrijvende statistieken van deze doorgroeiërs.

Tabel 5 – beschrijvende statistieken variabelen: leeftijd ten tijde van het incident; geslacht; aantal registraties in 2023

<i>Variabele</i>	<i>Gemiddeld</i> <i>(Standaarddeviatie)</i>	<i>Minimum – Maximum</i>	<i>N</i>
Leeftijd ten tijde van het delict	19,62 (1,280)	18 - 21	34
Geslacht	97,1 % man 2,9 % vrouw	0 – 1,00	34
Aantal registraties in 2023	9,9	2 - 26	34

De doorgroeiërs, bestaande uit 33 mannen en 1 vrouw, hebben samen 246 registraties in 2023. Gemiddeld heeft een doorgroeiër 9,9 antecedenten op zijn of haar naam staan, variërend van 2 tot 26 registraties. De gemiddelde leeftijd bij de gepleegde delicten in 2023 is 19 jaar. Doorgroeiërs zijn het vaakst betrokken bij: 1) bezit van softdrugs; 2) handel in harddrugs en 3) bezit van harddrugs. Tabel 6 geeft de 10 meest voorkomende antecedenten onder de doorgroeiërs weer.

Tabel 6 – Aantal keer voorkomen maatschappelijke klasse codes antecedenten v/d 34 doorgroeiërs in 2023

<i>Maatschappelijke klasse code</i>	<i>Aantal keer voorkomen in 2023</i>	<i>Aantal betrokken unieke personen</i>
F41 - Bezit softdrugs (lijst 2)	27	13
F40 - Bezit harddrugs (lijst 1)	23	13
F42 - Handel e.d. harddrugs (lijst 1)	23	11
J12 - Verdachte situatie	17	13
F70 - Bezit vuurwapens	14	7
E40 - Afhandeling overige meldingen	12	8
E16 - Ruzie/twist (zonder gevolgen)	10	9
E38 - Overlast i.v.m. drugs	10	4
M134 - Bezitten/vervaardigen/voorhanden hebben/afleveren vuurwerk	9	3
F43 - Handel e.d. softdrugs (lijst 2)	9	6

Verdeling van doorgroeiers per provincie

De doorgroeiers zijn gelijkmatig verdeeld over de provincies: zowel Groningen als Drenthe hebben er 12, en Friesland 10.

Tabel 7 – Aantal unieke doorgroeiers per provincie

Provincie	Aantal unieke doorgroeiers woonachtig in de provincie
<i>Groningen</i>	12
<i>Drenthe</i>	12
<i>Friesland</i>	10
Totaal	34

De 34 doorgroeiers hebben samen 415 registraties verspreid over de provincies. Groningen, Drenthe en Friesland tellen respectievelijk 142, 158 en 115 registraties. Verder zijn er vier registraties buiten Noord-Nederland, in Noord-Holland (1), Overijssel (2) en Utrecht (1). Opvallend is dat 16 doorgroeiers alleen binnen hun eigen provincie actief zijn, terwijl de overige doorgroeiers delicten delen in meerdere provincies (zie Tabel 8).

Tabel 8 – Voorkomende combinaties van provincies waarin doorgroeiers delicten plegen

Voorkomende combinatie van provincies waarin delicten worden gepleegd	Aantal unieke doorgroeiers
<i>Groningen, Drenthe en Friesland</i>	3
<i>Groningen en Drenthe</i>	9
<i>Groningen en Friesland</i>	1
<i>Drenthe en Friesland</i>	2
<i>Groningen</i>	5
<i>Drenthe</i>	5
<i>Friesland</i>	6
<i>Overig</i>	
<i>Drenthe en Utrecht</i>	1
<i>Groningen, Friesland en Noord-Holland</i>	1
<i>Groningen, Drenthe en Overijssel</i>	1
Totaal aantal unieke doorgroeiers	34

4.2 Carrière pad

Deelvraag 2: *Hoe verloopt het criminele carrière pad van doorgroeiers?*

Ter beantwoording van deze deelvraag is gekeken naar de eerste drie geregistreerde delicten van de 34 doorgroeiers in Noord-Nederland. De resultaten zijn geanalyseerd op basis van het zwaarste delict binnen deze drie registraties, ingedeeld volgens de HKT-R categorieën.

Hierbij is onderscheid gemaakt tussen een klassiek carrière pad (categorie 1-4) en een snel carrière pad (categorie 5 of hoger).

Uit de analyse blijkt dat 18 doorgroeiers een klassiek carrière pad volgen en 16 doorgroeiers een snel carrière pad hebben. Bij de doorgroeiers met een klassiek carrière pad zijn geen opvallende trends zichtbaar. Voor de doorgroeiers met een snel carrière pad is het delict eenvoudige mishandeling (F550) het meest voorkomende zware delict, aangetroffen bij 6 doorgroeiers. Opvallend is dat 4 doorgroeiers alleen delicten hebben gepleegd in 2023 en nog geen andere antecedenten hebben. Dit zou kunnen duiden op een relatief recente betrokkenheid bij criminele activiteiten. Een volledig overzicht van de eerste drie geregistreerde delicten is weergegeven in Bijlage 4.

Tabel 9 – Overzicht zwaarst gepleegde delict en toegekende carrière pad

Nr. doorgroeier	Datum	Geselecteerd zwaarste delict Delict type	Categorie HKT-R	Carrière pad
Nr. 1	2020	Heling (A81)	4	Klassiek
Nr. 2	2020	Overige eenvoudige diefstal (A90)	4	Klassiek
Nr. 3	2021	Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)	2	Klassiek
Nr. 4	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 5	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 6	2020	Zware mishandeling (F551)	7	Snel
Nr. 7	2022	Rijden onder invloed drugs/medicijnen (D20)	1	Klassiek
Nr. 8	2022	Overlast i.v.m. drugs (E38)	1	Klassiek
Nr. 9	2020	Straatroof (B70)	5	Snel
Nr. 10	2020	Brandstichting (F13)	5	Snel
Nr. 11	2022	Vernieling overige objecten (C40)	1	Klassiek
Nr. 12	2021	Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	2	Klassiek
Nr. 13	2020	Inbraak woning (A20)	4	Klassiek
Nr. 14	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 15	2020	Ruzie/twist (zonder gevolgen) (E16)	1	Klassiek
Nr. 16	2020	Melding overlast jeugd (E35)	1	Klassiek
Nr. 17	2020	Bedreiging (F530)	5	Snel

Vervolg tabel 9

Nr. 18	2020	Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)	2	Klassiek
Nr. 19	2023	Bezit vuurwapens (F70)	5	Snel
Nr. 20	2023	Handel e.d. harddrugs (lijst 1) (F42)	2	Klassiek
Nr. 21	2020	Vernieling overige objecten (C40)	1	Klassiek
Nr. 22	2020	Verdachte situatie (J12)	1	Klassiek
Nr. 23	2023	Vervaardigen softdrugs (lijst 2) (F45)	2	Klassiek
Nr. 24	2020	Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	2	Klassiek
Nr. 25	2021	Bedreiging (F530)	5	Snel
Nr. 26	2020	Melding overlast jeugd (E35)	1	Klassiek
Nr. 27	2020	Openlijke geweldpleging tegen personen (F12)	5	Snel
Nr. 28	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 29	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 30	2020	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 31	2020	Bedreiging (F530)	5	Snel
Nr. 32	2020	Bedreiging (F530)	5	Snel
Nr. 33	2020	Overval in woning (B72)	4	Klassiek
Nr. 34	2023	Bezit vuurwapens (F70)	5	Snel

Jeugdgroep

Uit het theoretisch kader kwam naar voren dat betrokkenheid bij een jeugdgroep een mogelijke voorspeller kan zijn voor doorgroei van jonge aanwas naar het worden van een doorgroeier (Bervoets & van Wijk, 2016; Beerthuizen et al. 2019). Hiervoor is gekeken naar specifieke maatschappelijke klasse codes: melding overlast jeugd; toezicht hinderlijk jeugd; toezicht overlast gevende jeugd; toezicht integrale aanpak.

Na filtering en verwijdering van registraties met ontbrekende waarden, bleef alleen de MK-code melding overlast jeugd over. Deze kwam 296 keer voor bij de 34 doorgroeiers in de periode 2020 - 2023. Hierbij zijn 22 unieke doorgroeiers betrokken. Om te bepalen of iemand daadwerkelijk bij een jeugdgroep hoorde, is ervoor gekozen dat een persoon minimaal drie registraties van bovengenoemde MK-codes op zijn of haar naam moet hebben staan, om met meer zekerheid te kunnen stellen dat iemand betrokken is bij een jeugdgroep en het contact niet op toeval berust. Uiteindelijk blijken 13 (38%) van de 34 doorgroeiers mogelijk te behoren tot een jeugdgroep. In het geval van 11 doorgroeiers behoort deze registratie tot de eerste drie in kaart gebrachte delicten. Een gedetailleerd overzicht van de registraties die betrekking hebben op jeugdgroepen is weergegeven in Bijlage 6.

4.3 Rol en positie

Deelvraag 3 luid: *Hoe verschilt de rol en positie van doorgroeiers ten opzichte van de andere typen?*. Ter beantwoording van deze deelvraag zijn een viertal hypothesen opgesteld. De resultaten van deze hypothesen zullen achtereenvolgens worden besproken. Per hypothese is ten eerste gekeken naar het aantal unieke registraties waarin een type voorkomt samen met een ander type. Deze resultaten zijn te vinden in Bijlage 7. Daarnaast is gekeken naar het aantal unieke registraties waarin het type voorkomt samen met een ander type, waarbij is gekeken naar het aantal unieke personen binnen deze registraties. Deze resultaten zullen hieronder worden besproken.

Resultaten hypothese 1

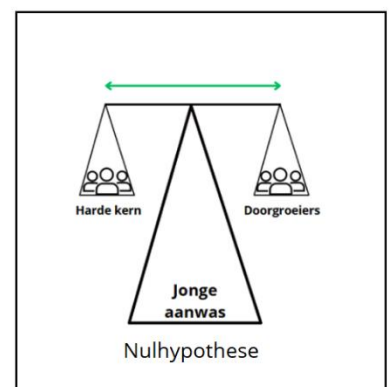
Doorgroeiers komen gemiddeld even vaak voor in registraties samen met het type harde kern als samen met het type jonge aanwas.

Voor het toetsen van de hypothese over het gemiddelde aantal registraties waarin doorgroeiers voorkomen met het type harde kern versus jonge aanwas, zijn beschrijvende statistieken toegepast, zie Tabel 10.

Tabel 10- Verhouding aantal samen gepleegde unieke registraties van doorgroeiers met jonge aanwas en harde kern (N=34)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal unieke jonge aanwas	Aantal unieke harde kern
Totaal	178	119	31	16
Gemiddelde	5,24 (N=34)	3,50	0,91 (SD= 0,32)	0,470 (SD= 0,15)

Uit de analyse blijkt dat de 34 doorgroeiers gemiddeld 0,91 ($SD = 0,32$) keer voorkomen in registraties samen met het type jonge aanwas en 0,47 ($SD = 0,15$) keer voorkomen samen met het type harde kern. De Wilcoxon signed-rank toets toont aan dat er geen significant verschil is tussen het aantal keer dat doorgroeiers samen voorkomen met jonge aanwas of de harde kern ($Z = -0,98$; $p = 0,32$). Dit betekent dat theoretische verwachting ondersteund wordt: doorgroeiers komen gemiddeld even vaak voor in registraties met jonge aanwas als met harde kern. De resultaten worden in Figuur 9 weergegeven.

Figuur 9 – schematische weergave resultaten

Resultaten hypothese 2

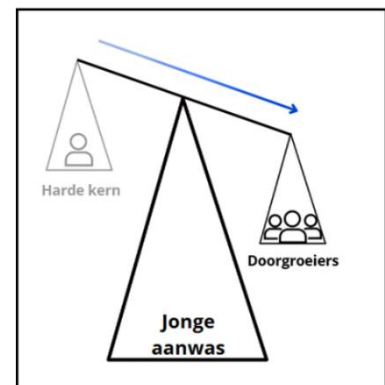
Jonge aanwas komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met het type harde kern.

Voor het toetsen van de hypothese over het gemiddelde aantal registraties waarin jonge aanwas voorkomt met het type doorgroeiers versus harde kern, is gebruik gemaakt van beschrijvende statistieken, zie Tabel 11. Uit de analyse blijkt dat de jonge aanwas gemiddeld 3 keer samen voorkomen met unieke doorgroeiers ($SD = 2,51$). Jonge aanwas komt daarentegen minder vaak samen voor met het type harde kern, gemiddeld een half keer ($M = 0,50$; $SD = 0,75$). Het verschil in het gemiddeld aantal keer voor komen van doorgroeiers en harde kern met jonge aanwas (3 versus 0,5) laat dit ook zien.

Tabel 11 - Verhouding aantal samen gepleegde unieke registraties van jonge aanwas met doorgroeiers en harde kern ($N=8$)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal unieke doorgroeiers	Aantal unieke harde kern
Totaal	50	27	24	4
Gemiddelde	6,25 ($N=8$)	3,37	3 ($SD=2,51$)	0,5 ($SD=0,75$)

De Wilcoxon signed-rank toets laat zien dat er een significant verschil is in het aantal unieke registraties van jonge aanwas met doorgroeiers vergeleken met die met het type harde kern ($Z = -2,21$; $p = 0,027$). Dit betekent dat jonge aanwas gemiddeld niet even vaak in registraties voorkomt in registraties met doorgroeiers dan wel met het type harde kern, zie Figuur 10. Zoals verwacht is het aantal keer dat jonge aanwas met doorgroeiers voorkomt groter dan het samen voorkomen met de harde kern.

Figuur 10 – schematische weergave resultaten

Resultaten hypothese 3

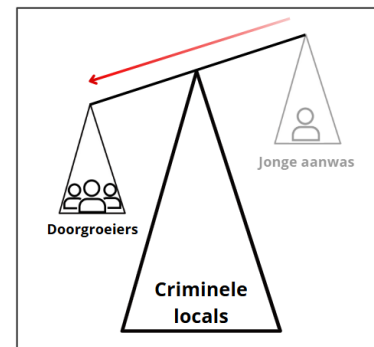
Criminele locals komen gemiddeld even vaak samen voor in registraties met doorgroeiers en jonge aanwas.

Voor het toetsen van de hypothese over het gemiddelde aantal registraties waarin criminele locals voorkomen met het type doorgroeiers versus jonge aanwas, is gebruik gemaakt van beschrijvende statistieken, zie Tabel 12. Uit de analyse blijkt dat de in kaart gebrachte criminele locals gemiddeld 0,46 ($SD = 0,95$) keer samen voorkomen met unieke doorgroeiers. Met de unieke jonge aanwas komen de criminele locals minder vaak voor namelijk 0,11 ($SD = 0,44$) keer.

Tabel 12 - Verhouding aantal samen gepleegde unieke registraties van criminele locals met doorgroeiers en jonge aanwas ($N=91$)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal unieke doorgroeiers	Aantal unieke jonge aanwas
Totaal	345	243	51	15
Gemiddelde	3,96 ($N=87$)	2,79	0,49 ($SD=0,95$)	0,11 ($SD=0,44$)

De resultaten van de Wilcoxon signed-ranked toets laten zien dat er een significant verschil is tussen het aantal unieke registraties van criminele locals met jonge aanwas en met doorgroeiers ($Z = -3,59$; $p < ,001$). Dit betekent dat criminele locals gemiddeld niet even vaak in registraties voorkomen met de types doorgroeiers en jonge aanwas. Zoals weergegeven in Figuur 11 is het aantal keer dat criminele locals met doorgroeiers voorkomen groter dan het samen voorkomen met de jonge aanwas.

Figuur 11 – schematische weergave resultaten

Resultaten hypothese 4

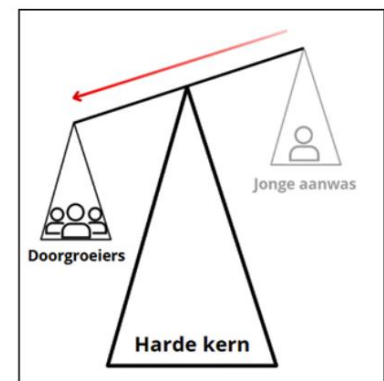
Het type harde kern komt gemiddeld vaker samen voor in registraties met doorgroeiers dan met jonge aanwas.

Voor het toetsen van de hypothese over het gemiddelde aantal registraties waarin het type harde kern voorkomt met de doorgroeiers en jonge aanwas, is gebruik gemaakt van beschrijvende statistieken, zie Tabel 13. Uit de analyse blijkt dat het verschil in het gemiddelde aantal delicten waarbij de 43 harde kern samen met doorgroeiers en jonge aanwas geregistreerd zijn klein is. De harde kern komt gemiddeld 0,95 ($SD = 3,88$) keer voor met doorgroeiers. De jonge aanwas komt minder vaak voor met het type harde kern, gemiddeld 0,07 ($SD = 0,26$) keer.

Tabel 13 - Verhouding aantal samen gepleegde unieke registraties van harde kern met doorgroeiers en jonge aanwas ($N=43$)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal unieke doorgroeiers	Aantal unieke jonge aanwas
Totaal	186	83	40	4
Gemiddelde	4,32 ($N=43$)	1,93	0,95 ($SD=3,88$)	0,07 ($SD=0,26$)

De Wilcoxon signed-ranks toets laat zien dat er een significant verschil is tussen het aantal unieke registraties van het type harde kern met het aantal unieke doorgroeiers en jonge aanwas ($Z = -2,08$; $p = 0,037$). Dit betekent dat het type harde kern zoals verwacht, vaker voorkomt in registraties met doorgroeiers dan met de jonge aanwas, zie Figuur 12.

Figuur 12 - visuele weergave resultaten

5. Conclusie en discussie

Dit onderzoek heeft zich gericht op de rol en positie van doorgroeiers binnen het criminele drugsnetwerk in Noord-Nederland, met als doel de relatie tussen doorgroeiers en de andere drie typen (jonge aanwas, criminele locals en harde kern) te onderzoeken. In de media en politiek heerst er al geruime tijd onrust over de vermeende verharding en verjonging van jeugdcriminaliteit in Nederland. Deze zorg heeft geleid tot politieke onrust en beleidsmaatregelen die zich richten op jeugdcriminaliteit, waaronder doorgroeiers. Er is veel kwalitatief onderzoek gedaan naar gedrag van doorgroeiers in criminele (drugs)netwerken, maar er is minder aandacht voor het kwantitatieve aspect. Centraal in dit onderzoek staat dan ook de vraag: ‘In hoeverre kan de definitie van doorgroeiers, gebaseerd op kwalitatief onderzoek, worden ondersteund met kwantitatieve gegevens uit 2023 over de rol en positie van doorgroeiers in Noord-Nederland?’.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van kwantitatieve data om de rol en positie van doorgroeiers in Noord-Nederland te onderzoeken. De doorgroeiers zijn in kaart gebracht aan de hand van de type indeling van Ferwerda et al. (2017) waarin onder andere onderscheid wordt gemaakt in de volgende typen: jonge aanwas, doorgroeiers, harde kern en criminele locals. De dataset bevat gegevens over 34 doorgroeiers in 2023, inclusief informatie over hun geregistreerde delicten in de periode 2020-2023, type delict, en de betrokken andere personen bij deze delicten. Verschillende statistische methoden zijn toegepast om de frequentie van het samen voorkomen in registratie tussen de vier typen (jonge aanwas, doorgroeiers, harde kern, criminele locals) te analyseren. Daarnaast is gebruikgemaakt van beschrijvende en toetsende statistiek om het criminele carrière pad van doorgroeiers te onderzoeken. Door inzichtelijk te maken met welke andere typen de doorgroeiers samen voorkomen in registraties, is inzicht verkregen in de rol en positie van doorgroeiers ten opzichte van de andere typen in het drugsnetwerk. In dit hoofdstuk worden de resultaten vergeleken met bestaande inzichten en worden de beperkingen van het onderzoek besproken.

De eerste deelvraag in dit onderzoek had betrekking op de aard en omvang van doorgroeiers in Noord-Nederland in 2023. In 2023 zijn 34 doorgroeiers geïdentificeerd in Noord-Nederland. De meerderheid van deze individuen is man (97,1%), met een gemiddelde leeftijd van ruim 19 jaar. Ze zijn betrokken bij diverse druggerelateerde delicten, met name bezit hard- en softdrugs en handel harddrugs. De doorgroeiers vertonen uiteenlopende criminaliteitspatroon en zijn evenredig verspreid over de drie provincies (Groningen, Drenthe en Friesland). Uit eerder onderzoeken naar doorgroeiers in Noord-Nederland bleek dat het

overgrote deel man is. Algemene cijfers over de georganiseerde drugsriminaliteit laten dit ook zien (Vermeulen et al., 2024). Bestaande literatuur laat daarnaast zien dat de gemiddelde leeftijd van doorgroeiers rond de 19 jaar ligt (Peeck et al., 2022; Wolsink et al., 2023).

De tweede deelvraag die centraal stond in dit onderzoek is als volgt geformuleerd: ‘Wat zijn de kenmerken van doorgroeiers en welke criminele carrière doorlopen ze?’. De analyse van de criminele carrière paden van de doorgroeiers toont aan dat een kleine meerderheid (18 van de 34) een klassiek carrière pad volgt, terwijl 16 doorgroeiers een snel carrière pad volgen. Het verschil in carrière pad kan wijzen op verschillende criminele trajecten, die afhankelijk zijn van de individuele keuzes, omgeving en de mate van criminele betrokkenheid. Deze bevindingen kunnen worden gekoppeld aan het theoretisch kader, waarin werd gesteld dat doorgroeiers zich bevinden in een overgangsfase tussen jonge aanwas en harde kern. Het klassieke carrière pad lijkt hierbij te passen binnen het idee van een geleidelijke doorgroei, waarbij doorgroeiers zich stap voor stap verder ontwikkelen richting meer georganiseerde criminaliteit en complexe rollen binnen netwerken (Peeck et al., 2022; Kleemans & de Poot, 2007).

Het snelle carrière pad wijkt echter af van dit traditionele beeld en suggereert dat sommige doorgroeiers in een versneld tempo doorgroeien richting de harde kern (Weijers, 2021). Dit kan worden verklaard door verschillende factoren, zoals een sterke invloed van harde kernleden of directe betrokkenheid bij lucratieve criminele activiteiten, wat eerder toegang biedt tot de harde kern. Deze variatie in paden maakt duidelijk dat doorgroeiers zoals verwacht niet uniform zijn in hun ontwikkeling (Peeck et al., 2022), maar dat individuele keuzes, sociale omgeving, en mogelijkheden binnen het criminele netwerk een belangrijke rol spelen in hun traject. Deze resultaten benadrukken dat de criminele carrière paden divers zijn en niet uitsluitend lineair verlopen.

Daarnaast blijkt dat 13 van de 34 doorgroeiers in het verleden deel hebben uitgemaakt van een jeugdgroep. In 11 gevallen behoort een jeugd-overlastregistratie tot een van de eerste delicten die tussen de bestudeerde periode 2020 en 2023 zijn geregistreerd. Deze bevinding suggereert dat doorgroeiers zich in een tussenstatus bevinden waarin zij nog zichtbaar zijn in het straatbeeld door overlast, maar naarmate zij verder doorgroeien en professionaliseren, verdwijnen uit het straatbeeld (Wolsink et al., 2023). De jeugd-overlastregistratie komt in latere stadia nauwelijks meer voor, wat erop kan wijzen dat deze jongeren zich verder ontwikkelen in hun criminele carrière. De bevinding dat ruim een derde van de doorgroeiers een jeugdgroep achtergrond heeft en overlast veroorzaakten in een eerdere fase van het doorgroeiproces, sluit aan bij theorieën over het aanleren van crimineel gedrag. Sutherland

(1947) stelt dat crimineel gedrag voornamelijk wordt aangeleerd binnen intieme groepen, zoals jeugdgroepen, waar criminele handelswijzen, motieven, houdingen en rechtvaardigheden worden overgedragen (Weijers, 2021). Hoe vaker doorgroeiers in aanraking komen met dergelijke gedragspatronen, hoe groter de kans dat zij zelf crimineel gedrag ontwikkelen en zich verder specialiseren (Rakt et al., 2005). Dit ondersteunt de observatie dat doorgroeiers in die voorheen behoorden tot de jonge aanwas nog zichtbaar zijn in het straatbeeld door overlast, maar naarmate zij verder doorgroeien en professionaliseren, mogelijk meer onzichtbare en georganiseerde criminaliteit plegen (Wolsink et al., 2023).

De derde deelvraag in dit onderzoek is als volgt geformuleerd: “Hoe verschilt de rol en positie van doorgroeiers ten opzichte van de andere typen?”. Deze deelvraag is onderzocht aan de hand van een viertal hypothesen over de onderlinge samenhang tussen doorgroeiers en de andere typen (jonge aanwas, criminele locals harde kern).

In de eerste hypothese is gesteld dat doorgroeiers in registraties gemiddeld even vaak samen voorkomen in registraties met de harde kern als samen met jonge aanwas. De resultaten bevestigen deze hypothese. Dit wijst erop dat doorgroeiers zich nog steeds in een overgangsfase bevinden, waarin ze interacties hebben met jongere criminele, maar nog niet volledig zijn geïntegreerd in het netwerk van de harde kern (Peeck et al., 2021; Wolsink et al., 2023).

Hypothese 2 stelde dat jonge aanwas in registraties gemiddeld vaker samen voorkomt met doorgroeiers dan met het type harde kern. De resultaten laten dit ook zien. Dit wijst erop dat de jonge aanwas waarschijnlijk nog niet de status of toegang heeft om direct samen te werken met harde kernleden, maar eerder betrokken is bij doorgroeiers die qua criminele carrière dicht bij hen staan dan de harde kern. Dit benadrukt het proces waarin jonge aanwas via doorgroeiers mogelijk aansluiting kan vinden bij de harde kern, maar die directe verbinding nog ontbreekt (Weijers et al., 2021; Wolsink et al., 2023).

In hypothese 3 werd gesteld dat criminele locals in registraties gemiddeld even vaak samen voorkomen met doorgroeiers als met jonge aanwas, omdat alle drie de typen op lokaal niveau delicten plegen (Ferwerda et al., 2017). Uit de resultaten is tegen de verwachting in gebleken dat criminele locals vaker samen voorkomen met doorgroeiers dan met jonge aanwas. Dit geeft aan dat criminele locals mogelijk een faciliterende rol spelen in het doorgroeiproces, waarbij zij doorgroeiers ondersteunen bij de overgang naar ernstigere criminele activiteiten en mogelijk zelfs als mentor fungeren in deze tussenfase waarin de harde kern nog te ver van de doorgroeier af staat. Ook kan het zo zijn dat criminele locals een voorkeur hebben om met personen samen te werken die al verder gevorderd zijn in het

doorgroeiproces, zich al enigszins hebben geprofessionaliseerd en beschikken over de basis ‘criminele’ kennis en vaardigheden.

De laatste en vierde hypothese werd als volgt geformuleerd: het type harde kern komt in registraties gemiddeld vaker samen voor met doorgroeiërs dan met jonge aanwas. De resultaten ondersteunen deze verwachting. Dit suggereert dat het type harde kern doorgaans een sterkere band heeft met doorgroeiërs dan met jonge aanwas. Het resultaat wijst erop dat doorgroeiërs naarmate zij verder in hun criminele carrière vorderen, nauwer betrokken raken bij de harde kern, terwijl jonge aanwas vaak nog niet genoeg ervaring of status heeft om volledig opgenomen te worden in deze netwerken. De doorgroeiërs hebben deze ervaring al opgedaan.

Sociale contacten spelen hierbij een cruciale rol in het proces van betrokkenheid bij criminaliteit. Deze contacten bieden toegang tot criminele ‘kansen’ die anders vaak onbereikbaar zouden blijven. Dit sluit aan bij de sociale opportunity-theorie, waarin sociaal kapitaal centraal staat. Sociaal kapitaal verwijst naar de waarde die besloten ligt in sociale relaties en netwerken (Bourdieu, 1983; Coleman, 1988). In een criminele context kan dit sociaal kapitaal onder meer bestaan uit vertrouwen tussen criminele partners, toegang tot informatie over criminele kansen, netwerken die bescherming en middelen bieden, en de mogelijkheid tot samenwerking op basis van langdurige relaties. Deze dynamiek verklaart waarom doorgroeiërs, door hun nauwere banden met de harde kern, toegang krijgen tot georganiseerde criminele netwerken en kansen, terwijl de jonge aanwas doorgaans buiten deze netwerken blijft. De resultaten benadrukken het dynamische en de ‘tussenstatus’ van doorgroeiërs in het doorgroeiproces van jonge aanwas naar harde kern.

Beperkingen

Binnen dit onderzoek is gebruik gemaakt van politiedata. De eerste beperking binnen dit onderzoek is dat op basis van de Wet Politie Gegevens (WPG) maar vijf jaar mag worden terug gekeken in politiegegevens. Het in kaart brengen van de klassieke carrière of de snelle carrière wordt hierdoor moeilijker. Onduidelijk is of men voor de periode van vijf jaar ook al betrokken was bij delicten en onzeker is of ze na deze vijf jaar door zullen gaan. Het gebruik van politiedata zorgt daarnaast in de basis voor een drietal problemen die benoemd dienen te worden. Het heimelijke karakter van criminele activiteiten zorgt ervoor dat een deel van de daadwerkelijke criminaliteit onopgemerkt blijft. Deze delicten worden niet door de politie geregistreerd. Dit zorgt ervoor dat er enkel op basis van politiedata geen volledig beeld van de daadwerkelijke aard en omvang van doorgroeiërs in de drugscriminaliteit kan worden

gegeven. De gegevens gebruikt in dit onderzoek zijn gebaseerd op de door de politie geregistreerde criminaliteit. Er is in dit geval sprake van een *dark number*, waarbij het delict niet is opgemerkt door de politie en kan er sprake zijn van een *grey number*, waarbij een persoon niet opgepakt is voor een delict. Daarnaast kan er sprake zijn van het *spotlight effect*, waarbij de focus van de politie op bepaalde individuen en groepen een vertekend beeld kan opleveren. Wanneer de politie meer middelen inzet om doorgroeiers in beeld te brengen, worden deze individuen vaker gecontroleerd, opgemerkt en geregistreerd. Dit kan ertoe leiden dat doorgroeiers oververtegenwoordigd zijn in de data, terwijl andere groepen of criminele activiteiten minder zichtbaar blijven (Diviák et al., 2019). Bovendien betekent dit dat de geregistreerde criminaliteit van doorgroeiers niet altijd een volledig beeld geeft van hun werkelijke rol of positie binnen criminele netwerken. Het *spotlight effect* kan daardoor leiden tot een focus op de zichtbare aspecten van hun activiteiten, terwijl onderliggende dynamieken of minder zichtbare rollen over het hoofd worden gezien.

Ondanks deze beperkingen biedt de kwantitatieve data van de politie de mogelijkheid om te onderzoeken of de opgestelde definitie van doorgroeiers ook herkenbaar is in de data. Zonder aanvullende methoden zoals diepte-interviews, kan hiermee worden gekeken of hetzelfde beeld van de rol en positie van doorgroeiers naar voren komt, gebaseerd op het samen voorkomen in registraties.

Binnen de bestaande literatuur was er dan ook een verscheidenheid aan definities beschikbaar wanneer men spreekt over doorgroeiers. In dit onderzoek is ervoor gekozen om de definitie van Ferwerda et al. (2017) te hanteren. Het hanteren van de definitie met bijbehorende criteria heeft verschillende gevolgen. Ten eerste bepaalt de keuze voor deze specifieke definitie welke individuen als doorgroeiers worden geïdentificeerd, wat direct invloed heeft op de omvang en kenmerken van de onderzochte groep. Ten tweede wordt de analyse en interpretatie van de resultaten gestuurd door de afbakening van deze definitie, wat kan leiden tot uitsluiting van individuen die mogelijk ook relevante kenmerken van doorgroeiers vertonen, maar niet binnen de gehanteerde criteria vallen. Tot slot beïnvloedt de keuze voor deze definitie de vergelijkbaarheid met andere onderzoeken die een andere invulling geven aan het begrip doorgroeiers, wat de generaliseerbaarheid van de bevindingen kan beperken.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat een kleine groep jongeren over het hoofd wordt gezien, die op basis van kwalitatief onderzoek wél als doorgroeiers zouden worden aangemerkt, maar nu niet binnen de gehanteerde criteria vallen. Criminele netwerken hebben immers een dynamisch karakter, met wisselende interacties en structuren die lastig volledig in

kwantitatieve data te vangen zijn (Duijn et al., 2014). Tevens is ervoor gekozen om binnen dit onderzoek enkel te kijken naar de criminele carrière paden en geschiedenis van personen die in 2023 zijn geïdentificeerd als doorgroeier. Op basis van deze personen zijn de antecedenten opgevraagd en is gekeken met welke type zij samen voorkomen in registraties. Dit betekent dat er beperkt inzicht wordt verkregen in de aard en omvang van doorgroeiërs in Noord-Nederland. Veranderingen en trends in de criminele carrière paden door de tijd heen zijn nu niet in kaart gebracht.

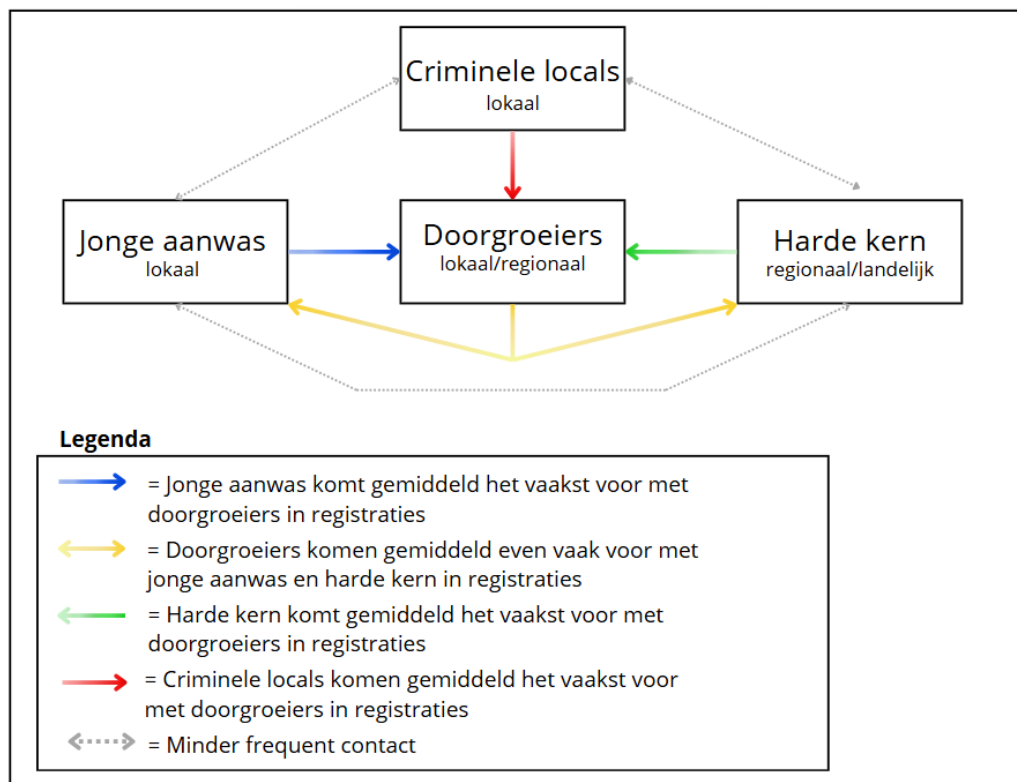
In dit onderzoek is uitsluitend gekeken naar doorgroeiërs in 2023 die de rol van betrokkene of verdachte hadden. Deze rollen worden toegekend door agenten die de registratie invoeren in het BVH-systeem. Dit impliceert dat eventuele fouten bij de toekenning van rollen, bijvoorbeeld door een verwerkingsfout of onjuiste beoordeling, invloed kunnen hebben op de nauwkeurigheid van de gegevens.

In de inleiding van dit onderzoek is beschreven dat de aanpak van jongeren in de criminaliteit zich voornamelijk richt op kwetsbare wijken en risicojongeren. Binnen de scope van dit onderzoek en de geselecteerde data is het niet mogelijk geweest om een beeld te krijgen van de sociodemografische kenmerken (inkomensniveau, woonomgeving, werkstatus en opleidingsniveau). Het ontbreken van sociodemografische kenmerken maakt het lastig om een volledig beeld te krijgen van de achtergronden en contexten van de onderzochte doorgroeiërs. Daarnaast wordt het generaliseren van de resultaten naar een bredere populatie beperkt. Er kan niet met zekerheid worden gesteld dat de bevindingen representatief zijn voor een grotere groep doorgroeiërs, omdat de contextuele verschillen in leefomstandigheden en achtergrondkenmerken niet volledig in kaart zijn gebracht.

Algehele conclusie

De kwantitatieve resultaten ondersteunen grotendeels de indeling van Ferwerda et al. (2017) in de vier typen en de bijbehorende rol en positie ten opzichte van de andere typen in een crimineel netwerk. De data tonen aan dat de harde kern vaker voorkomt in registraties met doorgroeiërs dan met jonge aanwas. Dit bevestigt dat doorgroeiërs een centrale rol vervullen als brug tussen jonge aanwas en de harde kern. Daarnaast komt jonge aanwas relatief vaak voor in registraties met doorgroeiërs, wat erop wijst dat zij in een vroeg stadium afhankelijk zijn van doorgroeiërs om aansluiting te vinden bij de harde kern. Criminele locals blijken vaker voor te komen met doorgroeiërs dan met jonge aanwas. Dit geeft aan dat criminele locals mogelijk een faciliterende rol spelen in het doorgroeiproces, waarbij zij doorgroeiërs ondersteunen bij de overgang naar ernstigere criminele activiteiten en mogelijk zelfs mogelijk

als mentor fungeren in deze tussenfase waarin de harde kern nog te ver van de doorgroeier af staat. Het patroon waarin de harde kern minder vaak voorkomt met jonge aanwas kan duiden op een exclusiviteit in hun activiteiten, mogelijk gericht op meer georganiseerde criminaliteit waarop minder zicht is. Dit bevestigt de cruciale rol van doorgroeiers, die zowel met jonge aanwas als met het type harde kern contact hebben in de vorm van het samen voorkomen in registraties en zo een schakel vormen binnen criminele netwerken. Kortom, het kwantitatieve onderzoek bevestigt de indeling en roltoewijzing van Ferwerda et al. (2017). In Figuur 13 worden de resultaten van de getoetste hypothesen schematisch weergegeven.

Figuur 13 – schematische weergave relaties tussen de vier typen en hun contactfrequentie in registraties.

Aanbevelingen

Op basis van deze bevindingen kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan. Aangezien dit onderzoek slechts een momentopname is van de criminele carrières van doorgroeiers, zou toekomstig onderzoek verder moeten onderzoeken hoe deze criminele paden zich ontwikkelen. Een longitudinaal onderzoek waarbij doorlopend data over langere perioden worden verzameld, zou meer inzicht kunnen bieden in de verdere ontwikkeling en het verloop van het doorgroeiproces van de doorgroeiers.

Het gebruik van politiedata heeft beperkingen, zoals het *dark number*. Toekomstig onderzoek zou kunnen profiteren van samenwerking met andere instanties, zoals jeugdzorg,

reclassering en gemeente-instanties, om een vollediger beeld te krijgen van het criminele pad van doorgroeiers en hun relaties met andere criminelen. Dit zou kunnen helpen om ongeregistreerde criminele activiteiten, eerdere betrokkenheid bij andere vormen van criminaliteit en andere contacten binnen een crimineel netwerk in kaart te brengen. De rol en positie die doorgroeiers in nemen in een netwerk kan zo beter worden geduid en in een bredere context worden geplaatst.

De bevindingen in dit onderzoek suggereren dat doorgroeiers een achtergrond in jeugdgroepen hebben en dat zij zich in een overgangsfase bevinden van straatcriminaliteit naar meer georganiseerde criminaliteit. Beleidsmaatregelen zouden zich kunnen richten op het vroegtijdig identificeren van risicogroepen en het aanbieden van gerichte interventies, vooral in de periodes vóór en tijdens het overgangsmoment van jonge aanwas naar doorgroeiers. Dit kan helpen om de ontwikkeling naar ernstigere criminaliteit te voorkomen. De inzet van jeugd- en wijkagenten kan bijdragen aan het vroegtijdig identificeren van risicojongeren.

Daarnaast blijkt het dat criminele locals mogelijk een belangrijke rol spelen in het faciliteren van doorgroeiers in hun overgang naar de harde kern. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op het identificeren van de rol van criminele locals in criminele netwerken en hoe zij invloed uitoefenen op de ontwikkeling van doorgroeiers. Het in kaart brengen en visualiseren van de persoonlijke netwerken van de doorgroeiers middels een netwerk analyse kan ervoor zorgen dat er meer inzicht wordt gecreëerd in de rol en positie die criminele locals in nemen in het netwerk van een doorgroeier. Dit zou beleidsmakers kunnen helpen bij het aanpakken van criminele netwerken op lokaal niveau en kunnen voorkomen dat doorgroeiers uit het zicht verdwijnen en gaan behoren tot harde kern. Het voorkomen van doorgroei naar de harde kern begint met **zicht krijgen op** het doorgroeiproces, zodat beleidsmakers tijdig kunnen ingrijpen en zo niet alleen criminele carrières, maar ook levens kunnen veranderen.

Referenties

- Bac, J., Ferwerda, J., Hamming, J., Nitrau, B., & Verberk, S. (2020). Jong ontspoord in het drugsmilieu. En wat wij daar als samenleving tegenover moeten zetten. Geraadpleegd op 16-04-2024, van https://maatschappijveiligheid.nl/wordpress/wp-content/uploads/2022/04/Downloadversie_Jong_ontspoord_in_het_drugsmilieu.pdf
- Basismonitor Groningen. (2024). Toenames drugsoverlast, online fraude en diefstallen. Geraadpleegd op 18-04-2024, van <https://basismonitor-groningen.nl/standvangroningen/veiligheid/>
- Beerthuizen, M.G.C.J., van Leijsen, E.M.C. & van der Laan, A.M. (2019). Risico- en beschermde factoren in de kindertijd en vroege adolescentie voor high impact crimes in de latere adolescentie en jongvolwassenheid. (Cahiers 2019-15). WODC. Geraadpleegd op 15-03-2024, <http://hdl.handle.net/20.500.12832/233>
- Bervoets, E., & Wijk, A. van (2016). Drie drugsnetwerken in een kleine stad. *Tijdschrift voor Criminologie*, 58(3), 3-19. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2016058003001>
- Bourdieu, P. (1983). The Forms of Capital. In J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241-258). New York: Greenwood Press.
- Bruinsma, G.J.N. & Bernasco, W. (2004). Criminal groups and transnational illegal markets. A more detailed examination on the basis of social network theory. *Crime, Law, and Social Change*, 41, 79-94. Doi: 10.1023/B:CRIS.0000015283.13923.aa.
- CBS. (2022). Statusscore per wijk en buurt o.b.v. welvaart, opleidingsniveau en arbeid. Geraadpleegd op 15-03-2024, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2022/14/statusscore-per-wijk-en-buurt-o-b-v-welvaart-opleidingsniveau-en-arbeid>
- Cloward, R. A., & Ohlin, L. E. (1960). *Delinquency and Opportunity: A theory of delinquent gangs*. Free Press.
- Coleman, C. & Vander Laenen, F. (2012). "Recovery Came First": Desistance versus Recovery in the Criminal Careers of Drug-Using Offenders. *The Scientific World Journal*, 2012. <https://doi.org/10.1100/2012/657671>

- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94(1), S95–S120. <http://www.jstor.org/stable/2780243>
- Cornish, D.B. & Clarke, R.V.. (2017). The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending. 10.4324/9781315134482
- Diviák, T., Dijkstra, J. K., & Snijders, T. A. B. (2019). Structure, multiplexity, and centrality in a corruption network: the Czech Rath affair. *Trends in Organized Crime*, 22(3), 274-297. doi:10.1007/s12117-018-9334-y
- Duijn, P. A. C., Kashirin, V., & Slood, P. M. A. (2014). The relative ineffectiveness of criminal network disruption. *Scientific Reports*, 4, 4238. <https://doi.org/10.1038/srep04238>
- Duijn, P.A.C. & Klerks, P. (2014). Social Network Analysis applied to criminal networks: Recent developments in Dutch law enforcement. In: A.J. Masys (ed.). *Networks and network analysis for defence and security*. Cham etc.: *Springer*; 121-159.
DOI:10.1007/978-3-319-04147-6_6
- EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) & Europol (2024). *EU Drugs Markets Analysis: Key insights for policy and practice*. Publications Office of the European Union.
- Ferwerda, H., Beke, B. & Bervoets, E. (2013). Jeugdgroepen van toen. Een casus onderzoek naar de leden van drie criminele jeugdgroepen uit het einde van de vorige eeuw. (Bureau Beke). *Politiekunde* 59. Geraadpleegd op 25-04-2024, van <https://www.politienwetenschap.nl/publicatie/politiekunde/2013/jeugdgroepen-van-toen-9>
- Ferwerda, H., Beke, B. & Bervoets, E. (2017) De onzichtbare invloed van bovenlokale criminele netwerken op de wijk. *Het Tijdschrift voor de Politie* – jg.79/nr.9/ 10/17. https://www.bureaubeke.nl/doc/2018/TVP_9-10_06-11_Ferwerda.pdf
- Ferwerda, H., Brouwer, N., Hölzken, & Kroese, L. (2021). Misdad carrières voorkomen en doorbreken. Van analyse van het netwerk naar aanpak. (Bureau Beke en Politie Eenheid Amsterdam). Geraadpleegd op 14-06-2024 van, https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2021/11/Download_Bekereeks_Misdadcarrieres_voorkomen_doorbreken.pdf

- Fijnaut, C. J. C. F., Bovenkerk, F., Bruinsma, G. J. N. & Van de Bunt, H. G. (1996). Georganiseerde criminaliteit in Nederland: Eindrapport. Enquêtecommissie Opsporingsmethoden: Inzake opsporing. (Bijlage VII). Den Haag: SDU.
- Gemeente Leeuwarden. (2023). Preventie met Gezag. Gemeente Leeuwarden. Programmaplan voor een Aanpak met Impact. Geraadpleegd op 15-09-2024, van <https://www.leeuwardenoost.nl/wp-content/uploads/2023/10/Programmaplan-Preventie-met-gezag-Leeuwarden-publieksversie.pdf>
- Geuzinge, M. (2023). *Aanpak Doorgroeiers. Evaluatie en advies*. Actiecentrum Veiligheid en Zorg, Amsterdam-Amstelland. Geraadpleegd op 12-07-2024, van https://openresearch.amsterdam/image/2023/5/23/aanpak_doorgroeiers.pdf
- Gottfredson, M. R. & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford University
- Hoeben, E. M. (2016). *Hanging Out and Messing About: Elaborating On the Relationship Between Unstructured Socializing and Adolescent Delinquency*. [PhD-Thesis – Research external, graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam].
- Huisman, W. (2019). Levensloopcriminologie, criminele carrières en bijzondere dadergroepen. *Delict En Delinquent*. (2019) Nr.2 P.73-83 [ISSN 0045-9879]. <https://research.vu.nl/en/publications/1eb0e33e-0132-43cb-b7a6-6a9c45416c90>
- Hulshof, L. (2022). Netwerksamenwerking in de aanpak van jonge aanwas in de georganiseerde criminaliteit. Geraadpleegd op 15-04-2024, van <https://www.twynstragudde.nl/inzichten/netwerksamenwerking-in-de-aanpak-vanjonge-aanwas-in-de-georganiseerde-criminaliteit>
- Jong, J. D. d. (2007). *Kapot moeilijk : een etnografisch onderzoek naar opvallend delinquent groepsgedrag van ‘Marokkaanse’ jongens (2e verb. dr)*. Aksant.
- Kleemans, E. R., & de Poot, C. J. (2008). Criminal Careers in Organized Crime and Social Opportunity Structure. *European Journal of Criminology*, 5(1), 69–98. <https://doi.org/10.1177/1477370807084225>
- Kleemans, E.R. & de Poot, C.J. (2007). Criminele carrières in de georganiseerde misdaad. (WODC). Cahier-2007-13. https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/58/cahier-2007-13-volledigetekst_tcm28-66839.pdf?sequence=2&isAllowed=y

- Kuppens, J., Kathmann, K. & Ferwerda, H. (2022). Stop de in- en doorgroei. Een praktijkscan op interventies die vanuit BOTOE-gelden zijn opgestart om doorgroei en rekrutering van jongeren in de criminaliteit te stoppen. (Bureau Beke). Geraadpleegd op 15-04-2024, van <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3154/3203-praktijkscan-stop-de-in-en-doorgroei-volledige-tekst.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- LTO. (2024). Veilig buitengebied.
<https://www.ltonoord.nl/belangenbehartiging/ondernemerschap/veilig-buitengebied>
- Bervoets, E., Nap, J., & Eysink Smeets, M. (2012). Problemen onaantastbaren leeft breder dan gedacht. *Secondant*, 1, 27–29.
- Merton, R. K. (1938). Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*, Vol(3), pp. 672-682. Geraadpleegd op 26 maart 2024, van <https://www.csun.edu/~snk1966/Robert%20K%20Merton%20-%20Social%20Structure%20and%20Anomie%20Original%201938%20Version.pdf>
- Merton, R. K. (1957). *Social theory and social structure* (Rev. ed.). Free Press.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2022). Extra geld voor aanpak jonge aanwas criminaliteit in 15 gemeenten | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd op 03-03-2024 van, <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/26/extra-geld-voor-aanpak-jonge-aanwas-criminaliteit-in-15-gemeenten>
- Moffitt T.E. (1993). Adolescence-limited and life-course persisting antisocial behavior: a developmental taxonomy. *Psychological Review*, 4, 674-701.
- Noordhof, N., Genee, Q., Jongsma, K., & Rozema, L. (2023). Plan van aanpak Groningen. Preventie met gezag. Geraadpleegd op 15-04-2024, van <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-Plan-van-aanpak-Preventie-met-Gezag.pdf>
- Nu.nl. (2023). Jeugdcriminaliteit verhard, maar eigenlijk onderzoek niemand waarom. (Martijn van Delft). Geraadpleegd op 15-04-2024, van <https://www.nu.nl/binnenland/6245520/jeugdcriminaliteit-verhardt-maar-eigenlijk-onderzoekt-niemand-waarom.html>

- OM. (2020). Jonge geweldplegers zorgelijke trend in jaarbeeld OM over 2020. Geraadpleegd op 14-03-2024, van <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2021/03/10/jonge-geweldplegers-zorgelijke-trend-in-jaarbeeld-om-over-2020>
- Peeck, V., van Sambeek, C. & Witteveen, Z. (2022). Doorgroeiers. Een kwalitatief onderzoek naar doorgroeiers in de druggerelateerde criminaliteit. (Nationale Politie, Dienst Regionale Informatie Organisatie, Team Analyse & Onderzoek). Geraadpleegd op 15-03-2024, van <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/nieuws/2023/februari/2023-onderzoeksrapport-doorgroeiers.pdf>
- Piersma, T., Beijersbergen, K. & Kors, M. (2021). Criminele carrières van daders van high impact crimes. (Nr. 2021-15). (WODC). DOI:10.13140/RG.2.2.11249.61282
- Politie eenheid Amsterdam. (2022). Doorgroeiers in de druggerelateerde criminaliteit. Geraadpleegd op 08-04-2024 van, https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/nieuws/2023/maart/infographic_doorgroeiers.pdf
- Politie. (2023). Nationaal overzicht Drugslocaties 2023. Geraadpleegd op 5-12-2024 van, <https://www.politie.nl/nieuws/2024/mei/21/00-meer-drugslabs-ontmanteld-dan-ooit.html>
- Politie. (2024). Aantal drugsdumpingen ook in Noord-Nederland toegenomen. Geraadpleegd op 16-09-2024, van <https://www.politie.nl/nieuws/2024/mei/21/aantal-drugsdumpingen-ook-in-noord-nederland-toegenomen.html>
- Rakt, M. V. D., Weerman, F., & Need, A. (2005). Delinquent gedrag van jongens en meisjes: Het (anti)sociale kapitaal van vriendschapsrelaties. *Mens & Maatschappij*, 80(4), 328.
- Rapportage). Actiecentrum Veiligheid en Zorg. Geraadpleegd op 03-05-2024, van https://openresearch.amsterdam/image/2023/5/23/aanpak_doorgroeiers.pdf
- Rijksoverheid. (2022). Ondernijnde criminaliteit. Geraadpleegd op 04-03-2024, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ondernijning/ondernijnde-criminaliteit#:~:text=Druggerelateerde%20ondernijnde%20criminaliteit%20is%20een,Dat%20zorgt%20voor%20onveilige%20situaties.>

- Roks, R. A., Leukfeldt, E. R., & Densley, J. A. (2021). The Hybridization of Street Offending in the Netherlands. *The British Journal of Criminology*, 61(4), 926–945.
<https://doi.org/10.1093/bjc/azaa091>
- Sampson, R.J. & Laub, J.H. (1993). *Crime in the making*. Cambridge: Harvard University Press.
- Spapens, T. (2012). *Netwerken op niveau: criminele micro-, meso- en macronetwerken (oratie)*. Tilburg: Tilburg University.
- Spreen, M., Brand, E., Ter Horst, P., & Bogaerts, S. (2014). *Handleiding en Methodologische Verantwoording HKT-R, Historisch, Klinische en Toekomstige - Revisie*. Dr. van Mesdag kliniek. <https://research.tilburguniversity.edu/en/publications/handleiding-enmethodologische-verantwoording-hkt-r-historisch-kl>
- Struikema, N., Boxum, C., Hollenberg, S.J., & Woestenburg, N.O.W. (2020). Zoektocht naar georganiseerde criminaliteit in de Noordelijke zeehavens. Sdu uitgevers; *Politie & Wetenschap*: 106, 19-38
- Sutherland, E. H. (1947). *Principles of criminology* (4th ed.). J. B. Lippincott.
- Tops, P. W., Torre, E. J. v. d., Holvast, R., & Politieacademie (Apeldoorn). (2015). *Wijknaaanpak en ondermijnende criminaliteit*. Boom Lemma uitgevers. Van der Hulst, R. C. (2008). Introduction to Social Network Analysis (SNA) as an investigative tool. *Trends in Organized Crime*, 12(2), 101–121. <https://doi.org/10.1007/s12117-008-9057-6>
- Tops, P., Valkenhoef, J. van, Torre, E.J. van der, & Spijk, L. van (2018). *Waar een klein land groot in kan zijn, Nederland en synthetische drugs in de afgelopen vijftig jaar*. Den Haag: Boom-Criminologie (Politieacademie).
- Van der Torre, E.J. & Tops, P.W. (2023). *Groningse praktijken; Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen*. Gemeente Groningen. Geraadpleegd op 11-07-2024, van <https://hetccv.nl/app/uploads/2023/09/Groningse-praktijken.pdf>
- Van Dijken, M., Stams, G.J. & De Winter, M. (2017). Children's experiences and perceptions of street culture, parental supervision, and parental mediation in an urban neighbourhood. *Journal of Community Psychology*, 45, 999-1010.

- Van Wijk, A., van Esseveldt, J., Broekhuizen. & Bervoets. (2021). Jongeren en georganiseerde drugscriminaliteit in de regio Den Haag. Een onderzoek naar aard, omvang, voedingsbodems en preventie. (Bureau Beke). Geraadpleegd op 11-07-2024, van https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2022/03/Download_Bekereeks_Jongeren_georg_drugscrim_regio_Den_Haag.pdf
- Veiligheidscoalitie Midden-Nederland. (z.d.). Definitie jonge aanwas. Geraadpleegd op 15-03-2024, van <https://veiligheidscoalitie.nl/straatwaarden/onderzoek-en-analyse/definitie-jonge-aanwas>
- Vermeulen, I., van Mantgem, J., Chessa, T. & Jansen, P. (2024). Georganiseerde drugscriminaliteit in beeld. Fenomeenbeeld drugs 2024. Geraadpleegd op 06-12-2024, van <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/onderwerpen/publicaties/2024/fenomeenbeeld-georganiseerde-drugscriminaliteit-2024.pdf>
- Weijers, I., Ferwerda, H. & Roks, R. (2021). Te groot voor de wijkagent, te klein voor de recherche Een vergeten groep: jonge doorgroeiers in de criminaliteit. *Proces*, 100(5), 264–275. <https://doi.org/10.5553/PROCES/016500762021100005002>
- WODC. (2020). Daders van High Impact Crimes plegen veel delicten en beginnen op jonge leeftijd. Geraadpleegd op 07-12-2024, van <https://magazines.wodc.nl/wodcmagazine/2019/03/high-impact-crime-hic>
- Wolsink, J, van Esseveldt., Derksen, E., Brouwer. & Ferwerda. (2023). Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed. De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk. (Bureau Beke). Geraadpleegd op 11-07-2024, van https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2023/03/Download_Bekereeks_Crim_netw_Groningen.pdf
- Yesilgöz-Zegerius, D. (2023). Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden. 1520. [Kamerbrief]. Geraadpleegd op 28-05-2024, van [file:///C:/Users/nmaol/Downloads/Antwoord%20op%20vragen%20van%20het%20lid%20Mutluer%20over%20een%20onderzoek%20naar%20de%20oorzaken%20van%20de%20verharding%20van%20jeugdcriminaliteit%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/nmaol/Downloads/Antwoord%20op%20vragen%20van%20het%20lid%20Mutluer%20over%20een%20onderzoek%20naar%20de%20oorzaken%20van%20de%20verharding%20van%20jeugdcriminaliteit%20(1).pdf)

Yesilgöz-Zegerius. (2021). Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 28 741, nr. 86.

Geraadpleegd op 28-05-2024, van: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28741-86.pdf>

Bijlagen

Bijlage 1 – Overzicht maatschappelijke klasse codes drugs

Tabel 1

<i>MK-code</i>	<i>Toelichting</i>
F40	Bezit harddrugs (lijst 1)
F41	Bezit softdrugs (lijst 2)
F42	Handel e.d. harddrugs (lijst 1)
F43	Handel e.d. softdrugs (lijst 2)
F44	Vervaardigen harddrugs (lijst 1)
F45	Vervaardigen softdrugs (lijst 2)

Bijlage 2 – Overzicht mogelijke rollen registraties in BVH

Tabel 2

Rol	
Aangever	Onterecht verdachte
Aanstaltenmaker	Overledenen
Bestuurder	signalering
Betrokkenen	Slachtoffer
Getuige	Slachtofferhulp
Gewond	Tenaamgestelde
Houder	Vals gebruikt
Hulpbehoevend	Verdachte
Melder	Vinder

Bijlage 3 – Tussentijdse query's dataverzameling

Tabel 3

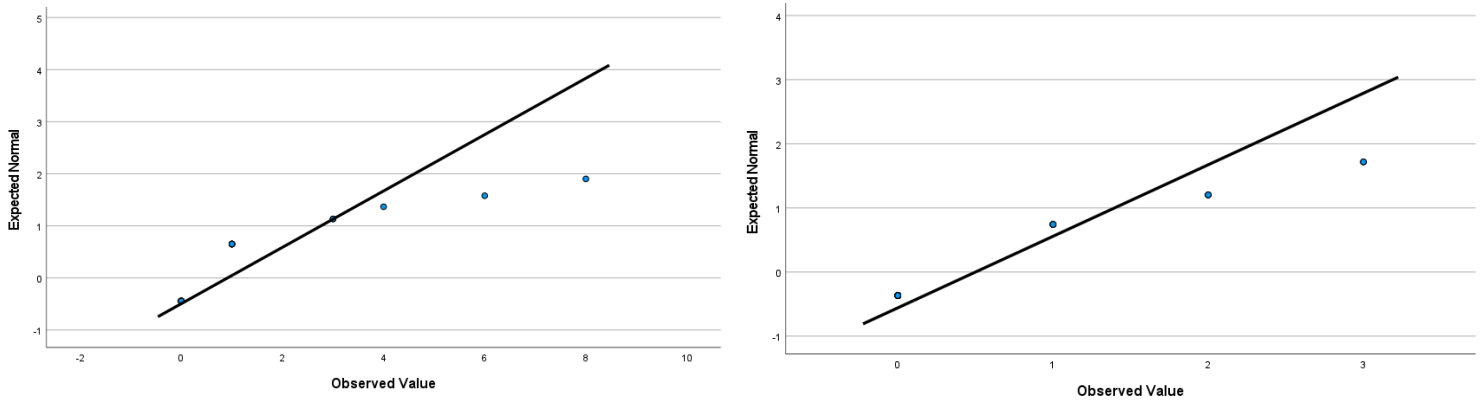
Zoekopdracht	Aantal registraties	Opmerkingen
<u>Query 1</u> Regio: <i>Woonachtig in Noord-Nederland</i> Jaar: 2023 Maatschappelijke klasse codes: <i>F40; F41; F42; F43; F44; F45</i> Rol: <i>Verdachte of betrokkenen</i> Lange Keno Gemaakte variabele: <i>Afstand (km) woon-incident locatie</i>	1527	<ul style="list-style-type: none"> De lange Keno is een combinatie van letters en cijfers bestaande uit de voor- en achternaam en de geboortedatum van een persoon die gekoppeld is aan een registratie. Een uniek persoon kan aan de hand van de lange Keno worden geïdentificeerd.
Bewerkingen in dataset 1	714	<ul style="list-style-type: none"> Selecteren op minimaal 2 geregistreerde drugsdelicten Verwijderen registraties met ontbrekende afstand (km) woon-incident locatie Handmatig toekennen actieradius per registratie Toekennen alle 5 typen aan de hand van alle geregistreerde delicten per persoon Verwijderen personen die nog maar 1 keer voorkomen door het ontbreken van de afstand (km) tussen woon-incident locatie bij registraties. Op basis van één registratie kan geen actieradius worden toegekend.
	651	<ul style="list-style-type: none"> 176 unieke personen bestaande uit criminele locals (91), doorgroeiërs (34), facilitators (63), harde kern (43), jonge aanwas (8)
	489	<ul style="list-style-type: none"> Niet verder meenemen van de facilitators: 176 unieke personen
<u>Query 2</u> Regio: <i>Woonachtig in Noord-Nederland</i> Jaar: 2023 Maatschappelijke klasse codes: <i>alles</i> Alle personen die aan een registratie zijn gekoppeld Rol: <i>Verdachte of betrokkenen</i> Datum registratie Type x	Totaal 5949 registraties	<ul style="list-style-type: none"> Opvragen van de antecedenten van de 176 unieke personen. Variabele Type_x gemaakt.
Bewerkingen in dataset 2: jonge aanwas	191	<ul style="list-style-type: none"> Opgevraagde antecedenten van de 8 jonge aanwas

	137	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijderen registraties met ontbrekende afstand (km) woon-incident locatie. Waardoor geen type kan worden toegekend • Kijken met welke andere personen ze samen voorkomen • Aan deze personen ook een type toekennen • Niet meenemen facilitators
Bewerkingen in dataset 3: doorgroeiers	2678	<ul style="list-style-type: none"> • Opgevraagde antecedenten van de 34 doorgroeiers
	1476	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijderen registraties met ontbrekende afstand (km) woon-incident locatie. Waardoor geen type kan worden toegekend • Kijken met welke andere personen ze samen voorkomen • Aan deze personen ook een type toekennen • Niet meenemen facilitators
Bewerkingen in dataset 4: harde kern	1002	<ul style="list-style-type: none"> • Opgevraagde antecedenten van de 43 harde kern
	683	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijderen registraties met ontbrekende afstand (km) woon-incident locatie. Waardoor geen type kan worden toegekend • Kijken met welke andere personen ze samen voorkomen • Aan deze personen ook een type toekennen • Niet meenemen facilitators
Bewerkingen in dataset 5: criminele locals	2078	<ul style="list-style-type: none"> • Opgevraagde antecedenten van de 91 criminele locals
	1387	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijderen registraties met ontbrekende afstand (km) woon-incident locatie. Waardoor geen type kan worden toegekend • Kijken met welke andere personen ze samen voorkomen • Aan deze personen ook een type toekennen • Niet meenemen facilitators

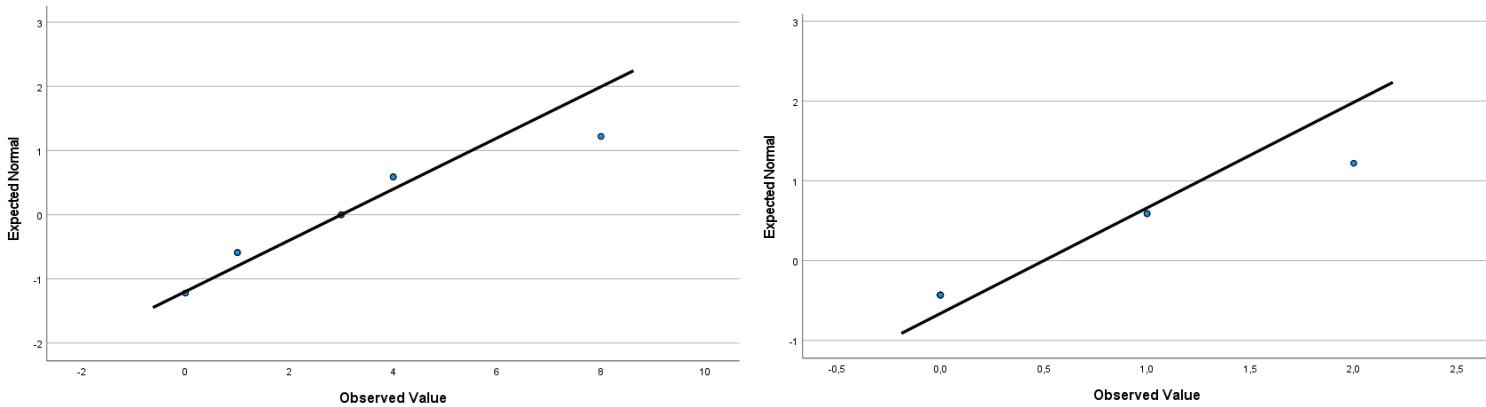
<u>Query 3: Telling</u>		<ul style="list-style-type: none">• Aantal unieke personen is: 176• Bewerkte datasets 2 t/m 5 vormen de basis voor de telling• Telling 1) tabel met het aantal delicten met wie een doorgroeier per categorie (=type) voorkomt en 2) tabel met het aantal unieke personen waarmee een doorgroeier delicten pleegt
-------------------------	--	---

Bijlage 4 – Assumptiecontrole

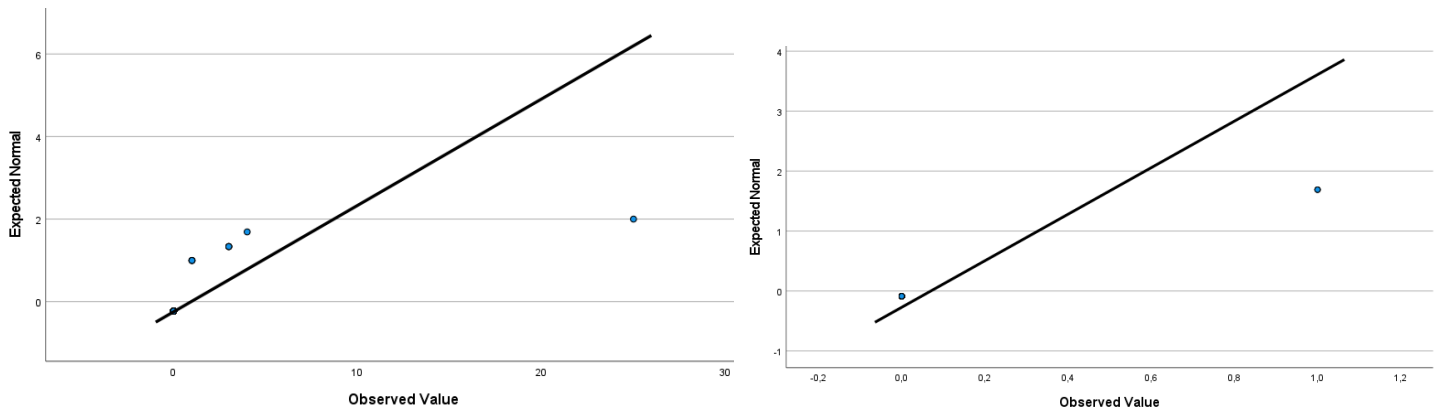
Figuur 1 – *QQ-plots van variabele unieke registraties van doorgroeiers met jonge aanwas en harde kern*

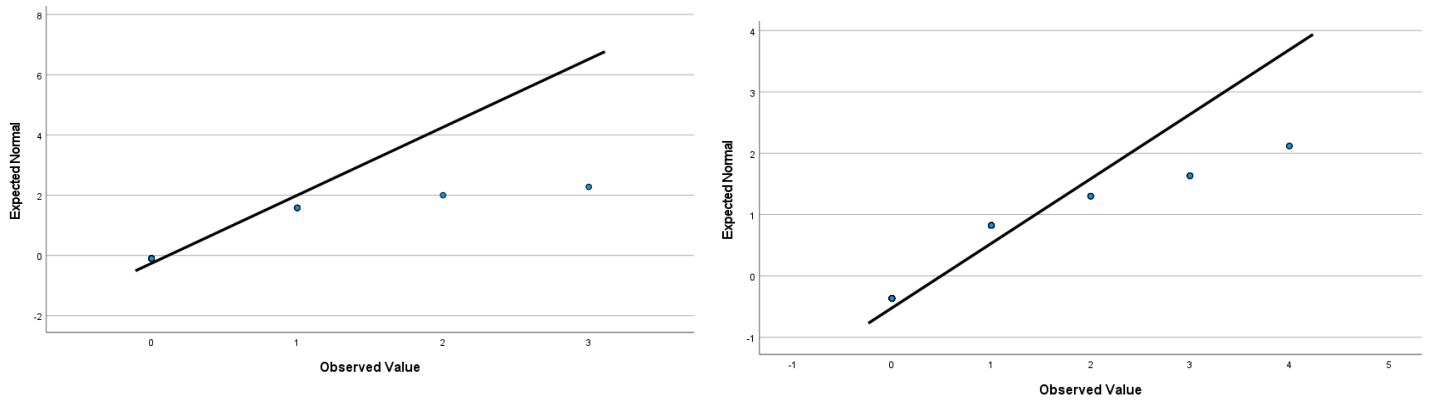
Figuur 2 – *QQ-plots van variabele unieke registraties van jonge aanwas met doorgroeiers en harde kern*

Figuur 3 - *QQ-plots van variabele unieke registraties van harde kern met jonge aanwas en doorgroeiers*

Figuur 4 – *QQ-plots van variabele unieke registraties van criminele locals met jonge aanwas en doorgroeiers*

Bijlage 5 – Toekenning carrière pad doorgroeiers 2023 in Noord-Nederland

Tabel 4

Nr. doorgroeier	Eerste drie geregistreerde delict		Geselecteerd zwaarste delict	Categorie HKT-R	Carrière pad
	Datum	MK			
Nr. 1	2020 2020 2020	1) Rijden zonder rijbewijs (D43) 2) Rijden zonder rijbewijs (D43) 3) Heling (A81)	Heling (A81)	4	Klassiek
Nr. 2	2020 2021 2021	1) Overige eenvoudige diefstal (A90) 2) Verdachte situatie (J12) 3) Handel e.d. softdrugs (lijst 2) (F43)	Overige eenvoudige diefstal (A90)	4	Klassiek
Nr. 3	2021 2021 2021	1) Verdachte situatie (J12) 2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Bezit softdrugs (lijst 2) (F41) 4) Bezitten/vervaardigen/voorhanden hebben/afleveren vuurwerk (M134)	Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)	2	Klassiek
Nr. 4	2020 2020 2020	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Eenvoudige mishandeling (F550) 3) Bedreiging (F530)	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 5	2020	1) Eenvoudige mishandeling (F550) 2) Melding overlast jeugd (E35) 3) Burenruzie (zonder gevolgen) (E12)	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
Nr. 6	2020	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Melding overlast jeugd (E35) 3) Zware mishandeling (F551)	Zware mishandeling (F551)	7	Snel
Nr. 7	2021 2022 2022	1) Verdachte situatie (J12) 2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Rijden onder invloed drugs/medicijnen (D20)	Rijden onder invloed drugs/medicijnen (D20)	1	Klassiek
Nr. 8	2020 2021 2022	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Verdachte situatie (J12) 3) Overlast i.v.m. drugs (E38)	Overlast i.v.m. drugs (E38)	1	Klassiek
Nr. 9	2020 2020 2023	1) Winkeldiefstal (A50) 2) Straatroof (B70) 3) Handel e.d. softdrugs (lijst 2) (F43)	Straatroof (B70)	5	Snel

Nr. 10	2020	1) Brandstichting (F13)	Brandstichting (F13)	5	Snel
	2020	2) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)			
	2020	3) Brandstichting (F13)			
	2020	4) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)			
Nr. 11	2021	1) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16)	Vernieling overige objecten (C40)	1	Klassiek
	2021				
	2022	2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Vernieling overige objecten (C40)			
Nr. 12	2021	1) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	2	Klassiek
	2023	2) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)			
	2023	3) Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)			
Nr. 13	2020	1) Verdachte situatie (J12)	Inbraak woning (A20)	4	Klassiek
	2020	2) Inbraak woning (A20)			
	2020	3) Heling (A81)			
Nr. 14	2020	1) Eenvoudige mishandeling (F550)	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel
	2023	2) Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)			
	2023	3) F41 Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)			
Nr. 15	2020	1) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16)	Ruzie/twist (zonder gevolgen) (E16)	1	Klassiek
	2020				
	2020	2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16)			
Nr. 16	2020	1) Melding overlast jeugd (E35)	Melding overlast jeugd (E35)	1	Klassiek
	2020	2) Melding overlast jeugd (E35)			
	2020	3) Overige overtredingen regeling voertuigen (voertuigreglement) (D615)			
Nr. 17	2020	1) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16)	Bedreiging (F530)	5	Snel
	2020				
	2021	2) Bedreiging (F530) 3) Verlaten plaats na verkeersongeval (D13)			
Nr. 18	2020	1) Melding overlast jeugd (E35)	Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)	2	Klassiek
	2020	2) Verkeersovertreding wvw (overige) (D62)			
	2020	3) Agressief/onveilig rijgedrag (D70)			
	2020	4) Vernieling overige objecten (C40)			
	2020	5) Bezit softdrugs (lijst 2) (F41)			

Nr. 19	2023 2023 2023	1) Handel e.d. harddrugs (lijst 1) (F42) 2) Bezit vuurwapens (F70) 3) Bezit overige wapens (F72)	Bezit vuurwapens (F70)	5	Snel
Nr. 20	2023 2023 2023 2023 2023	1) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40) 2) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40) 3) Bezit softdrugs (lijst 2) (F41) 4) Handel e.d. harddrugs (lijst 1) (F42) 5) Handel e.d. softdrugs (lijst 2) (F43)	Handel e.d. harddrugs (lijst 1) (F42)	2	Klassiek
Nr. 21	2020 2020 2020	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Vernieling overige objecten (C40) 3) Melding overlast jeugd (E35)	Vernieling overige objecten (C40)	1	Klassiek
Nr. 22	2020 2020 2020	1) Verdachte situatie (J12) 2) Verdachte situatie (J12) 3) Verdachte situatie (J12)	Verdachte situatie (J12)	1	Klassiek
Nr. 23	2023 2023	1) Vervaardigen softdrugs (lijst 2) (F45) 2) Vervaardigen softdrugs (lijst 2) (F45) 3) /	Vervaardigen softdrugs (lijst 2) (F45)	2	Klassiek
Nr. 24	2020 2020 2020	1) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40) 2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	2	Klassiek
Nr. 25	2021 2021 2023	1) Bedreiging (F530) 2) Ruzie/twist (zonder gevolgen (E16) 3) Vervaardigen softdrugs (lijst 2) (F45)	Bedreiging (F530)	5	Snel
Nr. 26	2020 2020 2021	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Melding overlast jeugd (E35) 3) Melding overlast jeugd (E35)	Melding overlast jeugd (E35)	1	Klassiek
Nr. 27	2020 2020 2020	1) Melding overlast jeugd (E35) 2) Openlijke geweldpleging tegen personen (F12) 3) Melding overlast jeugd (E35)	Openlijke geweldpleging tegen personen (F12)	5	Snel
Nr. 28	2020 2020 2023	1) Eenvoudige mishandeling (F550) 2) Verdachte situatie (J12) 3) Ruzie/twist (zonder gevolg) (E16)	Eenvoudige mishandeling (F550)	5	Snel

Nr. 29	2020	1) Belediging (F51)	Eenvoudige	5	Snel
	2020	2) Eenvoudige mishandeling (F550)	mishandeling		
	2020	3) Eenvoudige mishandeling (F550)	(F550)		
Nr. 30	2020	1) Afsteken vuurwerk (M131)	Eenvoudige	5	Snel
	2020	2) Eenvoudige mishandeling (F550)	mishandeling		
	2020	3) Bezit overige wapens (F72)	(F550)		
Nr. 31	2020	1) Melding overlast jeugd (E35)	Bedreiging	5	Snel
	2020	2) Bedreiging (F530)	(F530)		
	2020	3) Melding overlast jeugd (E35)			
Nr. 32	2020	1) Bedreiging (F530)	Bedreiging	5	Snel
	2020	2) Bedreiging (F530)	(F530)		
	2020	3) Bedreiging (F530)			
Nr. 33	2020	1) Overval in woning (B72)	Overval in	4	Klassiek
	2020	2) Burenruzie (zonder gevolg) (E12)	woning (B72)		
	2020	3) Overlast i.v.m. drugs (E38)			
Nr. 34	2020	1) Melding overlast jeugd (E35)	Bezit	5	Snel
	2022	2) Overlast i.v.m. drugs (E38)	vuurwapens		
	2023	3) Bezit harddrugs (lijst 1) (F40)	(F70)		
	2023	4) Bezit vuurwapens (F70)			

Bijlage 6 – Aantal doorgroeiers met jeugdgroep gerelateerde registraties

Tabel 5

Nr. doorgroeier	Aantal keer MK melding overlast jeugd (E35)
2	21
3	23
4	49
5	2
6	25
8	21
10	2
11	6
13	1
15	4
16	9
17	8
18	5
21	26
22	8
24	22
26	10
27	8
31	14
32	23
33	7
34	2
Totaal	296

Bijlage 7 – Resultaten aantal unieke registraties per type

Resultaten hypothese 1

Tabel 6 – Verhouding aantal unieke registraties van doorgroeiers met jonge aanwas en harde kern (N=34)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal delicten met jonge aanwas	Aantal delicten met harde kern
Totaal	178	119	18	14
Gemiddelde	5,24 (N=34)	3,50	0,50 (SD=0,79)	0,41 (SD=0,70)

Resultaten hypothese 2

Tabel 7 - Verhouding aantal samen gepleegde registraties van jonge aanwas met doorgroeiers en harde kern (N=8)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal delicten met doorgroeier	Aantal delicten met harde kern
Totaal	50	27	17	5
Gemiddelde	6,25 (N=8)	3,37	2,125 (SD=1,36)	0,5 (SD=0,92)

Resultaten hypothese 3

Tabel 8 - Verhouding aantal samen gepleegde registraties van criminele locals met doorgroeiers en jonge aanwas (N=91)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal delicten met doorgroeiers	Aantal delicten met jonge aanwas
Totaal	345	243	42	14
Gemiddelde	3,96 (N=91)	2,69	0,46 (SD=0,91)	0,13 (SD=0,48)

Resultaten hypothese 4

Tabel 9 - Verhouding aantal samen gepleegde registraties van harde kern met doorgroeiers en jonge aanwas (N=43)

	Aantal unieke BVH registraties	Alleen gepleegd	Aantal delicten met doorgroeiers	Aantal delicten met jonge aanwas
Totaal	186	83	38	3
Gemiddelde	4,32 (N=43)	1,93	0,29 (SD=0,71)	0,07 (SD=0,26)